48ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 864 — Կ. ՊՈԼԻՍ — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ԱՊՐԻԼ/3 ՄԱՅԻՍ 1904 — 16 ՍԷՖԷՐ 1322 — 20 ՆԻՍԱՆ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ՍԻՐ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիայի Մեծաքարի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէ-ի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیتهدر
صاحب امتیازی : ارماسی فریه
آدرسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԳԱՓԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառաց եւ Արտասահմանի համար	108 »	60 »
Առանձին համարի համար	25 Փր.	3 Փր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի փոխուելուն համար մանրաւոր պայմաններ։

ԼԷ ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԾԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍՍԱՆԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ

Հիւանդ, ծերունի եպիսկոպոսի մը ըրած այցելութեանս առթիւ գրած քանի մը տողերս «ԴՐԱՄԻՍ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ» նկատողութեան առած էիք։ Կարդացի Ձե՛ր ալ խորհրդածութիւնները, որոնք իմ հասցէիս նետուած էին։

Ա.—Ձեղմէ ու կծծի կուսակրօններ ներկայացնել փորձած էիք Ձեր յօդուածին մէջ։ Լսած ենք կուսակրօններ, որոնք սուգիւ, այդ միւնոյն ոգիէն մղուած, և նոյն իսկ էական պէտքերու համար, իրենց գրպանէն չծախսելու մտադրութեամբ, ուստի տուն կը թափուտրին իրենց փորը կշտացնելու, կոշկներին գլուխը թաղականէն կը պահանջեն, և իրենց սենեկին մէջ ինքզինքին շանօթի կը պահեն, հրաւիրուած կամ մտադրուած ատեն մը սեղանէն լիապէս ուտելու համար։ Այո՛, լսած էինք այս ամէնը, և ասոնց նմաններ, քայց չկրցինք մեր շուրջը գտնել չսալ կուսակրօնի մը աչքառու տիպարը։ Եթէ կը տեսնէք կուսակրօններ, որոնք իրենց դիրքը պահպանելու, և հանրութեան առջեւ իրենց պաշտօնին պատկառանքը վեր բռնել տալու համար կը հարկադրուին ծախսեր ընել, դուք այդ ծախսերը չսալութեան հետ մի՛ շփոթէք բնաւ։ Շռայլութիւնը ընկերական չարիք մըն է, մոլութիւն մըն է. բայց ապահով եղիք թէ հայ կուսակրօնը մեր ժողովրդեան արդի ուսուցչական կացութեան մէջ, դէպի այդ մոլութիւնը մղուելու նիւթականին ուժէն զուրկ դիտի ապրի չարունակ։ Խօսքս անոնց համար է անշուշտ, որոնք պարկեշտ ու օրինաւոր չահերով կ'ուզեն գոհանալ։ Միանգամ ընդ միշտ պէտք է համոզուիլ թէ կուսակրօնի դիրքին ու արժանիքին արտաքին պահպանութիւնն ալ, ներքինին չափ անհրաժեշտ պէտք մըն է, և այն ատեն վերեւ յիշուած օրինաւորութեան պարագային հետ այս վերջինն ալ զուգորդած պահերնուդ, արդէն իսկ անհետ եղած դիտի գտնէք ձեր մտքէն չսայլութեան ձրի ենթադրութիւնը։

Բ.— Ձեր տողերով ուղղած էք կուսակրօնին վրայէն բուրող «Մունկի հոտը», իբրեւ ապացոյց նկատել տուր իրական արժանիքին, անոր հոգեկան կուսութիւնը։ Շատ միամիտ դատանք մըն է արտայայտուածը և չատ մակերեսութիւնային։ Դագաղներն ալ, գերեզմաններն ալ խունկ կը քուրեն յաճախ, և մենք գիտենք, թէ անոնք դագաղ և կամ գերեզման ըլլալէ չեն դադրիր մի միայն խնկաբոյր եղած ըլլալնուն համար։ Նմանապէս պիտի տեսնենք թերեւս ճենճահոտ կուսակրօններ, որոնք չեն դադրած բնաւ կուսակրօններ ըլլալէ։ Միեւնոյնն է նաև անուշահոտութեանց համար։ Անգնք պապատնաւ mondain յատկանշութիւնը չէ՛ որ կը շեշտեն ենթակայի մը վրայ։ Ճաշակի խնդիրներ են պոռնք, և ո՛չ ուրիշ բան։ Եւ պէտք է խոստովանինք թէ, կուսակրօններու գեղագիտական և ճաշակի խնդիրներու մէջ շատ յետամնաց եղած ենք, կուսակրօն եղած ըլլալնուս համար միայն։ Պարագան զոյգ՝ ուզենք հոս չեշտել, սա է, թէ խաբեբայ չենք բնաւ հոտերէն։ Որչափ խաչագողներ կան, որոնց վերարկուները խունկի մէջ թաթխուած են թերեւս, բայց որոնց հոգիները աղբ կը հոտին պարզապէս։ Ագրպիսիները կը թուին լաւ ուսումնասիրած ըլլալ ժողովրդեան արտաքնապէս դատելու մտաւոր տկարութիւնը, զանի մինչեւ ծուռը չսահագործելու համար։ Երբ այդ մտքով կատարուելիք ուսումնասիրութեան մը յղացումը ատուն կուտայ բարեպաշտութիւններ շահագործող հոգիներու, այնուհետեւ ալ չենք զարմանար, ու չենք ալ խաբուիր ապահովաբար այն բոլոր բոյրերէն, որոնք խունկին կրօնականութիւնը կ'ուզեն ներարկել անմիտներու։ Հիմա ժամանակները փոխուած են, սակայն, ու մարդիկ ալ փոխուած են։ Հիմա խնկաբոյր զգեստներու տակ կը փնտռեն բուն կուսակրօնը, իր հոգիի, սրտի ու զգացումի խնկաւորումին մէջ, կը փնտռեն կուսակրօնը իր պաշտօնի գիտակցութեան, իր կոչումի ըմբռնումին, և իր գործելու և համոզումներու քրիստոնէական, անկեղծ և անշահախնդիր անձնաւորումին մէջ, որ հեռի եղած ըլլայ քծնելու և չողոքորթելու թաքնամտութիւններէն։ Եւ երբ այդ ձգտումը իրրեւ անհրաժեշտ, հիմնական պէտք կը փնտռեն, կը փնտռեն միեւնոյն ժամանակ արտաքին պարկեշտ հագուստ, որ՝ սակայն՝ թէպէտ ճոխ կամ պարզ՝ կոչում չունենայ, պարտականներ ներքին աղտոտութիւններ ու կեղծիքներ։ Ըլլան խնկաբոյր կամ անուշաբոյր։ Ստոյգ է, միեւնոյն ժամանակ, որ այդ փնտռողները չա՛տ քիչերն են, այսինքն անոնք, որոնք իրապէս ու գիտակցօրէն գնաքննել գիտեն արժանիքը, և վարձատրել զանի պարկեշտ քրիստոնէի իրենց հանդամանքովը։ Իսկ անդին տակաւին լայն դաշտ մը կը մնայ շահագործելու, խաբուող ռամիկին դաշտն է անիկա։ Եւ զանի կեղծ խնկաբոյրներուն կը թողունք։

Այս երկու նկատողութիւնները ձեր ուշադրութեան ներկայացնելէ վերջ, կը մնայ ամէնէն կարեւոր խնդիրը։

Դուք, իբր թէ իմ յօդուածէս ներշնչուած կը գրէք ձեր խորհրդածութիւնները. կը թուէք եկեղեցականներ, և անոնց կենցաղով եղբայացութեան մը կը յանգիք ապացուցանելու համար թէ կուսակրօնին ապրելու եղանակէն կախում ունի, մեռնելու ալ կեցը կամ կերպերը։ Եւ օրինակներ կը թուէք։ Զենք ըսեր թէ անմիջդ տեղեկութիւններով սխալ եզրակացութիւններու յանգած էք։ Խնդրոյն այդկողմը տարբեր տեսակէտի մը հետ առնչութիւն ունի, սակայն, և ո՛չ թէ մեր գրածին։ Մենք Դրակամորեն ներկայացուցած էինք տխուր, լքուած և յուսահատական վիճակ մը, որուն մէջ ապրիլ հարկադրուած է ծերունի եպիսկոպոս մը։ Կրնայ ըլլալ որ իր ապրելու հետեւանքով միայն այդ վիճակին ենթարկուած ըլլայ ծերունին, ինչպէս կ'ուզէիք հակադրել քօղի տակէն, ատոր ալ քան մը չենք ըսեր։ Տեսակէտները այս մասին ալ կրնան տարբերիլ։ Երբ կարգը խորհրդածելուն գայ։ Ամէնէն կարեւոր կէտը, վիճակի նկարագրութենէն վերջ, մեր յօդուածին մէջ սա էր, թէ կան շատ մը պարտականներ, որոնք անխղճօրէն շահագործել կ'ուզեն ծերունիի մը վերջին օրերը։ Ասի ամենայոռի բարքերու յատկանշութիւն մըն էր ինձ համար, և կ'ուզէի զանի միայն ձաղկել։

Ինչ կ'ըսէք, իրաւունք չունիի՞ թէ։ Կ'ըսպասէինք, որ ա՛յս կէտը աւելի ուշադրութիւն հրաւիրէր իր վերայ, քան թէ ծերունի եկեղեցականի մը լուռ բայց յախուռն դատափետումը։

ՄՈՒՇԵՂ. ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՊԱՐԶ ԽՕՍՔԵՐ

ԲՈՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳԸ

Երբ մենք, աշխարհականներս, միամտաբար կը կարծենք որ եկեղեցւոյ մէջ Ս. անմահ Պատարագի մատուցման ատեն քահանաները աշխարհիկ ամէն նկատում զանց կ'ընեն և ամփոփ մտքով ու հանդարտ, մաքուր սրտով կը կատարեն իրենց հոգեւոր պարտականութիւնը, ընդհակառակն, մեր բարի քահանաներէն ոմանք իրենց ընթացքով ցոյց թուտան թէ իրենք համակարծիք չեն մեզ և աւելի գործնական ըմբռնում մը ունին իրենց պաշտօնին վրայ։ Օրինակները չեն պակսիր դժբախտաբար։ Քահանայ մը, որ քանի մը ղրչ. առնելիք ունի Թաղ. Խորհուրդէ մը, այդ պահանջքին վճարումը պայման կը դնէ Պատարագ մատուցանելու համար։ Անդին ուրիշ քահանայ մը, որ պատարագաւոր է, կը ծանուցանէ թէ անձնական տկարութեան պատճառաւ պիտի չկրնայ իր հոգեւոր պարտականութիւնը կատարել։ Բայց դիպուածը կ'ուզէ խաղ մը ընել այս քահանային և ճիշտ նոյն օրը ենչեցեալ մը կը պատահի։ Շանսաւոր ակնկալութիւնը կուգայ կ'ոգեւորէ քարի քահանան և համարձակ դեղի մը պէս կ'առնէ կը տանի հիւանդութեան ամէն երեւոյթ։ Եւ այն որ պատարագ մատուցանելու ճար չգտնէր, ցերեկէն վերջ ուր ճայնով մը և ազդրի չեշտերով կ'երգէ մեղեդական աղօթքները։

Այս քահանային ընթացքը չի՞ հիշեցներ ձեզ այն ազգէն որ երբեմն առաւօտները կը հիչընդնայ, մինչեւ որ դպրոց ընդունուելու որդեակ ժամն անցնի, և յետոյ կ'սկսի խաղալ զուարթու աշխարհ։

ՍԻՄԷՈՆ ՄԵՂՐՈՒՆԻ

ԹԱՏՐՈՆ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ՆՊԱՍՏԸ

Pleine Salle !

Ֆրանսացիները այս պատկերաս բացատրութիւնը ունին յատկանշելու համար հանդիսասրահի մը լորդ լեցունութիւնը ինչպէս էր առջի գիշեր, Օտէոնի սրահը։

Այդ մթնոլորտի և խորունկ սրահին մէջ, ուր օդային կաղերը իրենց լեռնաց կիրովին միայն դուրս կը ձգէին ալ մէկ օթեակ կար անմարդի՝ ոչ մէկ աթոռ դատարկ։

Երիկ մարդու, բազմութիւն մը ամբողջ, ամէն կողմ սեւ հագուստներու շուքը, որոնց մէջ կիներու գունագեղ տարազներն և գլխարկները կորսուելու սահման քիչ էին։

Ո՛րչափ որ ալ թատրոնի մը մեծագոյն հրապոյրը հանդիսականներուն գեղեցիկ մեծամասնութիւնը ըլլայ, կրնանք ըսել թէ, կիրակի օրուան ցեղեկդրթը իր յաջողութենէն բան մը չկորսնցուց և ամէնքնիս ալ գոհ մեկնեցանք, շնորհաւորելով կարգադիր մասնախումբին ժրաջան ներկայացուցիչները, որոնք աշխատած էին կարելի փայլուն թիւը ընծայել աղքատներու համար սարքուած այդ ցերեկոյթին։

Մանզումէ՝ զատ ոչ մէկ պոլսահայ թերթ տող մը բան գրած էր նախապէս Սամաթիոյ աղքատախնամին այս ներկայացման համար և հակառակ այդչափ քիչ ծանուցման և նոյն իսկ կարգ մը անձերէ պնդիկուած անտեղի հակառակութիւններու, հանդէսին լիառատ բազմութիւնը և կլորիկ հասոյթը ուրիշ բանի կարելի է վերագրել, եթէ ոչ աշխատողներու տակուն եռանդին և վառ գործունէութեան։

Կարգադրութիւնները անթերի էին և յարդարանքը ճոխ։ Դուռնէն ներս, պարսկական ծանրարժէք գորգեր, իրենց թաւ մարմինը կը փռէին, և մասնաւորապէս երիտասարդները, սեւ ըսուկնոթներու լամպակին փնջիկներ անցուցած, հիւրասիրեր խոնարհութիւններով կ'առաջնորդէին հանդիսականները, մինչ ուրիշներ գարնանային ծաղիկի փունջեր կը ներկայացնէին, աւելորդ նուէր մըն ալ փրցնելու համար։...

Հանդէսը բացուեցաւ Համիդիէ մարշի բամբ եղանակովը և հանդիսականները, ոտքի վրայ, ծափերու մէջ աւարտեցին օսմանեան այդ խանդավառ քայլերգը։

Վարագոյրը բացուած էր արդէն և սկսած էր ներկայացումը։

ԳԵՈՂ ՄԸ ՏԱՍՆԱՄԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ, Աքրիպի ծանօթ գործը, որ ոչ նուազ վաղեմի մէկ անդամն է Մնակեան խումբին հնօրեայ repertoire-ին։

Խաղը կեանքի ճշմարիտ պատկեր մըն է։ Զանձրոյթ չդգար մարդ, ո՛չ յարատեւ կը խնդայ և ոչ ալ միշտ կուլայ։ Իրական կեանքն է ան, ժպիտը տխրութեան քով, դժբաղդութիւնը երջիջանքին կից։ Ֆին մը որ կը մեղանչէ, կը մոլորի ընտանեկան կեանքի պարտականութիւններէն, միջոց մը հաճելի փեսանք մը կը վարէ, ինչպէս ամէն ինչած կին, և ձեռքի կ'իյնայ ուշադրակի մը ձեռք որուն սպառնալիքը տիրապետութեան տակ ջարդարանքի մը ենթայ մը կը դառնայ։ Իվերջոյ ձնիչ մը կը գտնուի ատ մէջ, տարաբաղդները կը հատնին. դինքը, լքումէն կը յանսատի և մանամերձ անկողին կ'իյնայ։ Վերջին պահուն կը հասնի երիտը, դիպուածով, կինը ներում կը խնդրէ պատասխանելու և դեռ այդ բառերը չլսած կը մեռնի։

Առաւելութիւնը հոս է որ այս խաղը միւսներուն պէս պայմանադրական վերջաբան մը չունենար։ Ոճրագործը կը փախչի և ո՛չ թէ կ'անցնի արդարութեան ձեռք, և հէգ կինը անկումի մղող զոյգ մը մեղերներն ալ իրր պատիժ կը ստանան քանի մը խօսքեր, որոնք իրենց ականջին կուգան ճանճի բզզիւնի մը պէս անարժէք։

Ահա՛ նիւթը. գանք դերակատարներուն.—

Տիկին Հէֆիմեան հոգին էր խաղին. այս վաղեմի և մի՛չտ փնտռուած դերասանուհին Օսմ. բեմին առաջին կին արուեստագէտն է, որ բեմ կելլէ իր դերը ճանչնալով, զայն ուսումնասիրած աւելի կամ նուազ խնամքով։ Մեղանչելու վրայ եղող կնոջ մը վարանումները, ժամադրութեան գացող մը սուտերը և գաղտնի կասկածները, ինչպէս կնոջ մը վրայ խօսուած ատեն խնդիրը դոցելու փորձերը, ինչպէսպէս մեգերաններու հիրաններուն մէջ դեռ իր ալնիւ զգացումները պահող պըչրոսնի մը, քրոջ մը սէրը և զղջումի մը գալարումները, ասոնք ամէնքը ծափահարելի նրբութիւններով պատկերացուց այդ համակրելի դերասանուհին։

Մնակեան, վաղեմի վարպետը, իր յաւիտենական դերին մէջն էր. խաբուած ամուսնի, ընտանիքի դժբաղդ հօր անխուսափելի վիշտերուն և ծանրութեան տակ ընկճած տիպարը, որուն մենաշնորհը սատցած է կարծես...։

Հոլաս, յաւիտենապէս դանդաղ և վարդապետական այդ դերասանը, իր դերին մէջ էր, և անթերի կատարեց կիներէ յափրացած, զանոնք ատող, անոնց նկապամբ վրէժխնդիր, բարեփամի համար հրդի ատող, սիրած անձին համար ինքզինքը զոհելու պատրաստ մարդու փոփոխական դերը։

Պարոնեան։ Օ՜հ սա Պարոնեանը, կատարեալ cabotin մը այդ մարդը, որ բեմին վրայ ո՛չ ըսելիքը գիտէ և ո՛չ ալ ընելիքը։ Գոնէ կարեւոր դմբ մըն ալ չունենար, և դուրս չելլար իր թղթատարի, ցրուիչի և պարզ սպասաւորի վիճակներէն...։ Ձենք գիտեր թէ Մնակեան ի՞նչ հաւիւով այդ մարդուն յանձներ է այնքան կարեւոր դեր մը, որ Աքրիպի խաղին հրապուրիչ կողմերէն մէկն է։ Պարոնեան՝ և հաւատարիմ կին մը իր ճամբէն չեկեցնող հրապուրիչ տիպար մը քովէ քով դրէք և ալ խորհելու պէտք կայ...։ Գոնէ ձեւերը չնոր ունենան և կամ գո՛նէ յուշարարին ըսածները չիտակ արտասանէ...։ Մէկ խօսքով, ամբողջ խաղին մէջ կան մըն էր Պարոնեանի այդ դերը յանձնելը։

Տիկ. Սաթենիկ անուն չինած է արդէն իր կատակախօս և fodիf դերասանուհի։ Ատոր վրայ աւելցուցէք նաև վարկած կնկան մը և սադայէլ մեգերայի մը յատկութիւնները և անխնայ ծափահարեցէք զայն, արժանի՛ է ատոր։

Ֆեհիմը, իսկ Ֆէհի՛մը. գերազանցօրէն արուեստագէտ և ճշմարտապէս դերասան այդ անձը, որ կ'անձնաւորէ, իրականութեան պատրանքը կը չնորհէ իրեն վստահուած դերին, դարձեալ փայլեցաւ ծեր պանիֆէրի իր անբաղդատելի տիպարին մէջ։

Միւսներն ալ աւելի կամ նուազ յաջողութիւնով կատարեցին իրենց դերերը։

Խաղին յուզիչ և «բարոյալի՛ց» — այս բառը գրել կուգան քիչի մասնախումբին անդամները.— վերջաւորութենէն եռաք երկու խուլերը զաւեշտը կուլա մը խնդացուց մեզի։

* * *

Դերասաններէն եռաք հանրութիւնը։ Վերը կ'ըսէի թէ թատրոնի մը փայլը կ'ընէի թէ թատրոնի մը փայլ։

ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 50

ԳԱՅԹՔ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Է.

Կէկէկուառի հայրը Պետրոս Կայծակեան՝ անմիխիթար տրտմութեան մէջ էր, Սիմոն Պարգեւեանի՝ Հրաչեայի նկատմամբ ցաւած ջերմ վերաբերումը տեսնելով։ Մտերմութեան այս ստիճանը անպատճառ խնամիութեան մը կընար յանգիլ։ քանի որ թէ՛ Հրաչեայ և թէ՛ Պարգեւեանի աղջիկը իրարու խիստ յարմար էին և միեւնոյն ժամանակ բուն ամուսնանալու տարիքին մէջ կը գտնուէին։ Երիտասարդը խոչընդոտ մ'էր, ամէնէն անպարտելի պատուար մը՝ իր տարիներէ ի վեր մշակած ծրագիրներուն, որոնց այնպէս յամրաբար ոչնչանալը տեսնելով՝ կատաղութենէն հալ ու մաղ կ'ըլլար։

Թէեւ նշանաւոր պաշտօնական ձեռնարկ մը չկար առայժմ, սակայն Հասառուին հանգամները չատ արտակարգ կը գտնէր դէպ ի նորեկ երիտասարդը և քանի՛ հեռուէ հեռու առաջ տանէր հետաքրքրութիւնները դանչափ կը մտածեր սա իրողութեան թէ, պէտք էր այլեւս ամէն յոյս կորել Նուարդը կորէկուառի հետ ամուսնացնելէ։ Եւ սակայն մինակ ցաւելով ողբալով ժամանակ անցընող մարդերէն չէր կայծակեան. անխոնջ աշխատութեամբն ու անձնական արժանիքովը բարձրացած էր առեւտրական նախանձելի դիրքի մը և երբ առեւտրական կամ ընտանեկան չբջանակներու մէջ ո և է բանի հեռամուտ ըլլար, դժուարաւ կը ձգէր անոր օձիքը մինչեւ որ ամէն հաւանական միջոց չգործածէր ու անոնց աննպաստ արդիւնքը տեսնելով չյուսահատեր։ Հետեւաբար չէր կրնար հանդուրժել որ հեռաւոր քաղաքներէ եկած անծանօթ մը՝ իր զաւկին ձեռքէն խլէ անոր հաւանական նշանածն ու անբաւ հարստութիւնը։ Ասանկ ողորմելի տկարութիւն մը անքաւելի նախատինք կը սեպէր իրեն, և նոյն իսկ ինքնիրմէ կ'ամչնար Նուարդի նման իւղոտ պատառ մը ձեռքէ փախցուելուն համար։

Այս խնդիրը սեւեռեալ գաղափարը եղած էր Կայծակեանի, որ համբերատար ոգիով կը դիտէր անցքերը ու վճռական միջոց մը կը փնտռէր, որպէս զի նշանառքը վերջնական հանգամանք մը ստացած առաջքն առնէ անոր։ Եւ սակայն Հրաչեայի պէս արժանաւոր երիտասարդի մը դէմ Կէկէկուառով մրցելը անկարելի պէս բան մ'էր գրեթէ. արդարեւ զաւակը քիչ մը բարեփոխուած էր վերջին չաբաթներուն մէջ, սակայն կարելի՞ էր վստահիլ անոր յեղեղուկ բնաւորութեան, ամէնէն հոգեկան վայրկենին ձախող քայլ մը կ'առնէր և տակնուվրայ կ'ընէր ամբողջ հաշիւ, ծրագիր։ Կը մնար կինը, որուն գործակցութեան վրայ ալ մեծ վստահութիւն չունէր Կայծակեան և սակայն ամէն պարագայի մէջ անդնդմէ լուսաբանութիւն մը առնելով գործի ձեռնարկելու դիտումով, իրիկուն մը ճաշէն ետք իր շուրջը հաւաքեց անոնց երկուքը ու խօսակցութեան ընթացքին մէջ անուղղակի կերպով հարցուց կնոջը թէ, փոփոխութիւն մը տեսած է, Պարգեւեաններու յարաբերութեան մէջ։

—Ազգորականէն տարբեր ընթացք մը տեսած չունիմ, պատասխանեց տիկինը, մայրն ալ աղջիկն ալ ճիշդ առջուան պէս համակրանք կը յայտնեն, Նուարդ մանաւանդ ալ աւելի մտերիմութիւն կը ցուցնէ։

—Դո՛ւն ի՞նչ կարծիք ունիս, Գրիգորիկ, հարցուց Կայծակեան, ասոնք դեռ կը պահեն իրենց նախկին զգացումները։

—Զարմիր որ անոր վրայ ջիրտ հարցնէք հա՛յր, ըսաւ, Պարգեւեան ըսուած մարդը աշխարհի ամէնէն ապուշ մարդն է և եթէ քիչ մը դրամ ժառանգած չըլլար հօրմէն, ապահովապէս կա՛մ լուսաբար պիտի ըլլար և կամ ատն ծառայ, հետեւաբար անոր գաղափարները արժեքաւոր բաներ չեն կրնար ըլլալ և չեմ յուսար որ անոնք ազդեն ընտանիքին վրայ։ Անկեղծ ըլլալով պէտք է խոստովանիլ թէ, անկայ ձեր քով սպասաւոր ըլլալու արժանի չէ։

— Ատիկայ ամէն մարդ ալ գիտէ, պատասխանեց Կայծակեան քմծիծաղով մը գոհունակութիւն յայտնելով զաւկին անդիմանելի չողոքորդութենէն, իրաւ ապուշին մեծն է Պարգեւեան, բայց ի՞նչ պիտի ընես, քանի որ հարստութիւն, դրամ ունի, ուզես չուզես առջինի պիտի խոնարհիս։ Հիմա ես անոր ընթացքը չամ նպաստաւոր տեսած չունիմ մեզի դէմ. իրաւ դեռ բան մը չկայ պաշտօնապէս, ո՛չ ալ նշանառութի խօսք կայ Հրաչեայի համար, բայց չարիքը պէտք է իր խանձարուրին մէջ սահմանափակել։ Սիմոն Պարգեւեան ի՞նչ կ'ուզէ թող ըլլայ, աղջիկը արժանաւոր է և հօրը ամբողջ հարստութեան միակ ժառանգորդը, ասանկ հարսնցուն ինչո՞ւ ձեռքէ փախցնենք. ըսէ տեսնեմ ի՞նչ է քուկին կարծիքդ աղջկան զգացումներուն նկատմամբ։

Կէկէկուառ հօրը այս հարցումէն արժանապատուութիւնը վիրաւորուած զգալով,

—Ինծի համար խնդիր չէ ուրիշի մը զգացումը, ըսաւ, եթէ իմ զգացումներուս մինակ թարգմանն եմ։

—Դիտեմ որ դուն մեծ մարդ ես, պատասխանեց հայրը, և ասանկ բաներու կարեւորութիւն չես տար, բայց ես ուրիշ հաշիւներ ունիմ անոնց համար կ'ուզեմ հասկնալ թէ, Պարգեւեանները դեռ կը պահեն իրենց համակրանքը մեզ նկատմամբ, կամ աւելի ճիշդը խօսելով, կը կարծե՞ս որ Նուարդ փոխուած չէ։

— Ի՞նչ կարեւորութիւն ունի, պատասխանեց Կէկէկուառ արհամարհանքով, փոխուեր է չէ փոխուեր, արժէք չունի ինձ համար։

— Ասանկ զաւկին հետ եկո՛ւր խորհրդակցէ, մենախօսեց Կայծակեան սրտմտելով, պէ՛ ըսողուլ ես քեզի կը հարցնեմ կոր որ, Նուարդի հետ տեսնուած ունի՞ս այս օրերս. անոր գաղափարը ի՞նչ է. հայրը խելքը միաքը դէ Հրաչեայ ըսուած տրտածին տուեր է, աղջիկն ալ վարակուած է այդ օրհնեալ հօրը ապուշ հիւանդութենէն։

Հօրը Հրաչեայի բաներին ուղղած այս թշնամական ակնարկութիւնները անմիջապէս բարեփոխեցին Կէկէկուառը որ տեսնելով անոր իրեն համար աշխատիլը, անմիջապէս փոխեց լեզուն ու հոգածու շնչով մը,

— Զարմիր որ անոր վրայ ջիրտ հարցնէք հա՛յր, ըսաւ, Պարգեւեան ըսուած մարդը աշխարհի ամէնէն ապուշ մարդն է և եթէ քիչ մը դրամ ժառանգած չըլլար հօրմէն, ապահովապէս կա՛մ լուսաբար պիտի ըլլար և կամ ատն ծառայ, հետեւաբար անոր գաղափարները արժեքաւոր բաներ չեն կրնար ըլլալ և չեմ յուսար որ անոնք ազդեն ընտանիքին վրայ։ Անկեղծ ըլլալով պէտք է խոստովանիլ թէ, անկայ ձեր քով սպասաւոր ըլլալու արժանի չէ։

— Ատիկայ ամէն մարդ ալ գիտէ, պատասխանեց Կայծակեան քմծիծաղով մը գոհունակութիւն յայտնելով զաւկին անդիմանելի չողոքորդութենէն, իրաւ ապուշին մեծն է Պարգեւեան, բայց ի՞նչ պիտի ընես, քանի որ հարստութիւն, դրամ ունի, ուզես չուզես առջինի պիտի խոնարհիս։ Հիմա ես անոր ընթացքը չամ նպաստաւոր տեսած չունիմ մեզի դէմ. իրաւ դեռ բան մը չկայ պաշտօնապէս, ո՛չ ալ նշանառութի խօսք կայ Հրաչեայի համար, բայց չարիքը պէտք է իր խանձարուրին մէջ սահմանափակել։ Սիմոն Պարգեւեան ի՞նչ կ'ուզէ թող ըլլայ, աղջիկը արժանաւոր է և հօրը ամբողջ հարստութեան միակ ժառանգորդը, ասանկ հարսնցուն ինչո՞ւ ձեռքէ փախցնենք. ըսէ տեսնեմ ի՞նչ է քուկին կարծիքդ աղջկան զգացումներուն նկատմամբ։

կած կնոջ մը վրայ խոստացած ատեն խնդիրը դոցելու փորձերը, ինչպէսպէս մեգերաններու հիրաններուն մէջ դեռ իր ալնիւ զգացումները պահող պըչրոսնի մը, քրոջ մը սէրը և զղջումի մը գալարումները, ասոնք ամէնքը ծափահարելի նրբութիւններով պատկերացուց այդ համակրելի դերասանուհին։

Մնակեան, վաղեմի վարպետը, իր յաւիտենական դերին մէջն էր. խաբուած ամուսնի, ընտանիքի դժբաղդ հօր անխուսափելի վիշտերուն և ծանրութեան տակ ընկճած տիպարը, որուն մենաշնորհը սատցած է կարծես...։

Հոլաս, յաւիտենապէս դանդաղ և վարդապետական այդ դերասանը, իր դերին մէջ էր, և անթերի կատարեց կիներէ յափրացած, զանոնք ատող, անոնց նկապամբ վրէժխնդիր, բարեփամի համար հրդի ատող, սիրած անձին համար ինքզինքը զոհելու պատրաստ մարդու փոփոխական դերը։

Պարոնեան։ Օ՜հ սա Պարոնեանը, կատարեալ cabotin մը այդ մարդը, որ բեմին վրայ ո՛չ ըսելիքը գիտէ և ո՛չ ալ ընելիքը։ Գոնէ կարեւոր դմբ մըն ալ չունենար, և դուրս չելլար իր թղթատարի, ցրուիչի և պարզ սպասաւորի վիճակներէն...։ Ձենք գիտեր թէ Մնակեան ի՞նչ հաւիւով այդ մարդուն յանձներ է այնքան կարեւոր դեր մը, որ Աքրիպի խաղին հրապուրիչ կողմերէն մէկն է։ Պարոնեան՝ և հաւատարիմ կին մը իր ճամբէն չեկեցնող հրապուրիչ տիպար մը քովէ քով դրէք և ալ խորհելու պէտք կայ...։ Գոնէ ձեւերը չնոր ունենան և կամ գո՛նէ յուշարարին ըսածները չիտակ արտասանէ...։ Մէկ խօսքով, ամբողջ խաղին մէջ կան մըն էր Պարոնեանի այդ դերը յանձնելը։

Տիկ. Սաթենիկ անուն չինած է արդէն իր կատակախօս և fodիf դերասանուհի։ Ատոր վրայ աւելցուցէք նաև վարկած կնկան մը և սադայէլ մեգերայի մը յատկութիւնները և անխնայ ծափահարեցէք զայն, արժանի՛ է ատոր։

Ֆեհիմը, իսկ Ֆէհի՛մը. գերազանցօրէն արուեստագէտ և ճշմարտապէս դերասան այդ անձը, որ կ'անձնաւորէ, իրականութեան պատրանքը կը չնորհէ իրեն վստահուած դերին, դարձեալ փայլեցաւ ծեր պանիֆէրի իր անբաղդատելի տիպարին մէջ։

Միւսներն ալ աւելի կամ նուազ յաջողութիւնով կատարեցին իրենց դերերը։

Խաղին յուզիչ և «բարոյալի՛ց» — այս բառը գրել կուգան քիչի մասնախումբին անդամները.— վերջաւորութենէն եռաք երկու խուլերը զաւեշտը կուլա մը խնդացուց մեզի։

* * *

Դերասաններէն եռաք հանրութիւնը։ Վերը կ'ըսէի թէ թատրոնի մը փայլ։

Կէկէկուառ մէկ երկու վայրկեան մտածելէ ետք,

—Անկեղծ ըլլալու համար պէտք է որ ամէն բան բացէ ի բաց խոստովանիմ, այնպէս չէ՞, հայր, հարցուց։

—Հարկա՛ւ, առանց ճշմարտութենէ չեղելու, ամէն բան նոյնութեամբ ըսելու ես որ անոր համեմատ ուղղութիւն մը դնենք մեզի։

—Առաջին օրը ուր Հրաչեայ մեզի հետ այցելած էր Պարգեւեաններուն, քիչ մը պաղ գտայ մոր ու աղջկան ընթացքը ինձ նկատմամբ, ըսաւ Կէկէկուառ, բայց անկէ ետք ու նոյն իսկ մէկ քանի օր առաջ կրկին տեսայ Նուարդը ու համոզուեցայ որ սխալած էի ենթադրութիւններս մէջ և թէ Օրիորդ Պարգեւեան նոյնը կը մնար մեզ համար, ինչ որ էր տարիներէ ի վեր։

—Ա՜խ, հիմա եթէ չիտակը խօսիմ դարձեալ խօսք կ'ըլլայ մէջերնիս, հառաչեց Կայծակեան, գուն եթէ խելքը գլուխը մէկը ըլլայիր, ինչ բերնին էր ինկեր ադ չանը որ Ամերիկայէն գար ու մեր ձեռքէն աղջիկ խլէր. անանկ հազարներով կը ՝՝քաշուն կոր Գալատայ փողոցներուն մէջ, երեսնին նայո՞ղը ով, բայց դուն օր մը օրանց հօրդ խօսքը մարկ չբրիր մինչեւ որ գործը աս տեղուանքը հասցուցիր, և հիմա կը վախնամ որ Նուարդը ձեռքէ կը փախցնենք բոլորովին անիրաւ տեղը։

(Շարունակելի)

լերէն մէկը գեղանի և պերճազգեստ կիներու ցուցադրութիւնն է. աւելցնեմ նաեւ թէ հասկցող, և վարժ բաղմութեան մը ալ ներկայութիւնը անհրաժեշտ է հանդէսի մը բարոյական, բուն իսկ հոգեկան յաջողութեան համար։

Ծափահարութիւններու ան ինչ անտեղի խոյանքնե՛ր, Տէ՛ր Աստուած։ Փոխանակ տիկ. Հէքիմեանի մը նուրբ շարժուձեւը, բեմական մէկ առաւելութիւնը ծափահարելու, Հոլասի մը մէկ սովորական սրախօսութիւնը բօհեմին կ'երթայ մեր հանդիսատեսներուն, ու կը սկսին ծափել։ Մինչ Ֆէէհիմ, իր սքանչելի դիմածռութիւններուն և արտասանութեան ճշդութիւններուն մէջ անտարբեր կ'անցնի հանրութենէն, անդին Պարոնեան համակրանք կը խլէ, որովհետեւ իր սիրահարի ձախաւեր դիրքին մէջ խօս ընկճածութիւն մը ունի։

Ծափահարելը արուեստ մըն է և կը սորվուուի ուշադրութիւնով և վարժութիւնով։ Հակառակ պարագային անտեղի են ատոնք, որոնք խաղին ընթացքը կը կասեցնեն։

Այս ամէնքին հետ սակայն կարգապահութիւնը աղոր էր և ըսելիք չկար։

Բանի որ ֆօնթ-բանիտ մըն է գրածնիս, զանց չընենք նաեւ մեր Միւսիւ Թօնին, որ իր խումբովը ընտրուած կտորներ զարկաւ միջնարարներուն, արեւմտեան երաժշտութենէն։

Այդչափ աբեւելեան բաղմութեան մը մէջ լաւագոյն չէ՞ր ըլլար արդեօք ինճեհ սազի խումբ մը։

Ասիկա իրա՛ւ է թէ քիչ մը նորօրինակ պիտի ըլլար, սակայն միեւնոյն ժամանակ լաւագոյն հաճոյքը պատճառած պիտի ըլլար մեծամասնութեան։

Կ'երեւի թէ կարգադիր մասնախումբը չէ խորհած ատոր վրայ, վախնալով որ եթէ Թադէոսը բերէր այն ատեն օթեակներէ «ճերմակ ճուրի ֆինդրանքներ ալ պիտի ըլլային...։

Ինչ որ է։

Ե...

ԱՐՏԱՔԻՆ

Մ. ԼՈՒՊԷ ՆԱԲՈԼԻԻ ՄԵՋ

ՀՌՈՄԷՆ ՆԱԲՈԼԻ

ՀՌՈՄ, 28 Ապրիլ։ — Հանրապետութեան Նախագահը երէկ առաւօտ Հռոմէն Նաբոլի մեկնեցաւ։

Մ. Լուպէ սիրալիր կերպով հրաժեշտ տուաւ Թագուհիին իր բոլոր շնորհակալութիւնները յայտնելով իրեն եղած քաղաքավարական և ջերմագին հիւրասիրութեան համար։

Ժամը 9ին Թագաւորը և արքայազուն իշխանները կը մեկնին Կուիրինալէն։ Թագաւորը և Նախագահը նոյն կառքին մէջ են։ Թուրինոյի դուքսը և Ճենովայի դուքսը, Մ. Լուպէի հետեւորդները և արքայազուն իշխանները կը հետեւէին ուրիշ կառքերով։

Թափորը կայարան կը հասնի ամբոխին խանդավառ ծափերուն միջեւ։ Արքայական կառախումբը կը շարժի ժամը 9.20ին։ Առաջին վագոնին մէջ են Թագաւորը, Մ. Լուպէ, Մ. Տէլքասէ եւն.։ Երկրորդին մէջ կը գտնուին Թուրինոյի կոմսը, Ճենովայի դուքսը, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Թիթոնի։ Երրորդին մէջ են պատերազմական նախարարը և ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

Կառախումբը Նաբոլի կը հասնի ժամը 2ուկէսին։

Կառախումբէն եւնելուն, Թագաւորը Մ. Լուպէի ներկայացուց Նաբոլիի քաղաքապետը, որ հետեւեալ խօսքերով բարի գալուստ մաղթեց.—

«Ուրախ եմ յոյժ բարի գալուստ մաղթելով ձեզի, Տէր Նախագահ, ինչպէս նաեւ մեր ամենասիրեցեալ Թագաւորին, Նաբոլիի ժողովուրդին անունով։ Ֆրանսական Նաւախումբին այցելութեան ժամանակ արդէն առիթ ունեցանք ապացուցանելու թէ ո՛րպիսի համակրութիւններ կը տածենք ձեր մեծ երկրին համար։ Կրնամ հաւատալ ձեզի թէ, մեր զգացումները նոյն են և կը մնան, և միտքերնիս դրած ենք մեր հիւրասիրութեամբ ապացուցանելու թէ եղբայրութեան և սիրոյ ո՛րպիսի կապերով կապուած ենք Ֆրանսայի։»

Նախագահը չնորհակալ կ'ըլլայ քաղաքապետին։ Կ'ըսէ թէ, երջանիկ է այցելելով Նաբոլի և ուրախութեամբ կը յիշէ այն հիւրընկալութիւնը, զոր Նաբոլիցիք ըրին Ֆրանսական Նաւախումբին։ Կը յարէ թէ, համոզուած է որ իրենց զգացումները չեն փոխուած, և տարակոյս չունի թէ իրեն ըլալիք ընդունելութիւնն ալ ջերմագին պիտի ըլլայ։

Յետոյ Թագաւորը և Նախագահը՝ հետեւորդութեամբ Թուրինոյի կոմսին և Ճենովայի դուքսին, աչքէ կ'անցընեն պատուակալ պահակագունդը, որուն երաժշտախումբը կը նուագէ Մարսէյլեզը և արքայական քայլերգը։

Թագաւորը և Մ. Լուպէ յետոյ կը մտնեն սրահը, ուր տեղի կ'ունենան ներկայացումները։ Մ. Լուպէ կը սեղմէ բոլոր ներկայ անձերուն ձեռքերը։

Հակառակ հեղեղասաստ անձրեւին, ստուար բազմութիւն մը համախմբուած է կայարանին շրջակայքը, և երբ Թագաւորը և Մ. Լուպէ բաց լանտօ կը նստին արքայական պալատը երթալու համար, կրկնակի ծափերով կ'ողջունուին ամբողջ անցքին վրայ։

Արքայական պալատին պատուոյ սանդուխին ստորոտը, Նախագահը և Թագաւորը կ'ընդունուին արարողապետին կողմէ։

Թագաւորը և Նախագահը որ հակառակ յորձանահոս անձրեւին կառքը գոցել տուած չէին անցքին ամբողջ տեւողութեան միջոցին, բոլորովին թրջուած են։ Կ'ուզեն սակայն անգամը եւս ողջունել ամբոխը, որ կը կենայ հրապարակին վրայ գլուխը բաց և յարգալից։ Կ'երեւին պալատին պատգամին վրայ և իսկոյն առարկայ կ'ըլլան խանդավառ ծափերու։ Պատուիրակութիւնք և ընկերութիւնք կը շարժեն իրենց դրօշները և ծափերը կ'երկարաձգուին քանի մը վայրկեան։

Թագաւորը յետոյ Նախագահը կ'առաջնորդէ պալատին շքեղ սրահներուն մէջ, անցնելով Գահոյից դահլիճէն մինչեւ Նախագահին յարկաբաժինը։ Թագաւորը և Մ. Լուպէ 12 վայրկեանի չափ առանձինն կը խօսակցին, յետոյ Թագաւորը կը քաշուի։

Թագաւորը կէս օրէ վերջ դիտաւորութիւն ունէր Մ. Լուպէի հետ պատայտ մը կատարելու քաղաքին մէջ և այս նպատակաւ իր ինքնաշարժ կառքը բերել տուաւ Նաբոլի։ Բայց անձրեւին յարատեւութեան պատճառաւ այս պրոյտը եւս մնաց։

Մ. Լուպէ չմեկնեցաւ իր յարկաբաժինէն։ Թագաւորը մինակ կառքով դուրս ելաւ Թուրինոյի կոմսին հետ։

Նախագահին Թագաւորին հետ ունեցած խօսակցութիւնները ընականաբար կը դառնան արձաններուն և պատմական յիշատակներուն վրայ, երբեմն ալ ճարտարարուեստական և առեւտրական խնդիրներու վրայ։ Այս խնդիրներով չաս կը հետաքրքրուի Թագաւորը, որոնց չատ ընտանի է, ինչպէս նաեւ Մ. Լուպէ, որ գոց գիտէ Ֆրանսայի և Եւրոպայի միւս երկիրներուն արտաքին Թեանց և ներքին Թեանց Թուանշանները։ Խօսակցեցան նաեւ Ռուսուճառնական Պատերազմին վրայ, և անոր առեւտրական հետեւութիւններուն վրայ, ինչպէս նաեւ տնտեսական արդիւնքներուն վրայ, մանաւանդ մեծաքանի արտադրութեան տեսակէտով, որովհետեւ այս միջոցիս մետաքսի առուտուրը ճգնաժամէ մը կ'անցնի։ Թագաւորը Մ. Լուպէի տուաւ շահեկան մանրամասնութիւններ Իտալիոյ մարմարիոնի քարահանքերուն վրայ, ի մասնաւորի Բարրարայի մարմարիոններուն վրայ, որոնցմով մեծապէս կը հետաքրքրուին Ֆրանսական գեղարուեստագէտները։

Էլենա Թագուհին հաճութեամբ յիշեց իր Բարիզեան ճամբորդութեան զանազան դէպքերը։

Պալատին մէջ արուած հացկերոյթին ներկայ էին 11և հոգի։ Մ. Լուպէի աջ կողմը նստած էր Թագաւորը և ձախ կողմը Ճենովայի դուքսը։

Նախագահին դէմը նստած էր Թուրինոյի կոմսը, իր աջ կողմը ունենալով ծովակալ Կուատոն, և ձախ կողմը ծովային նախարարը, ծովակալ Միրաուկլիզ։

Թագաւորին աջ կողմը նստած էր Մ. Տէլքասէ։

Այս երիկուան հացկերոյթին Մ. Լուպէ առաջին անգամ խօսք առաւ։ Հետեւեալ բաժակաճառը արտասանեց.—

«Տէ՛ր Արքայ։ Մի՛ներկրեանի այս ծովեզերքին վրայ, որոնը լատինական ցեղին, ուր ապահովուած է Իտալիոյ և Ֆրանսայի շահերուն խաղաղիկ զարգացումը իրենց Նաւատորմիղներուն պաշտպանութեան տակ, որոնք այսօր կ'եղբայրանան Նաբոլիի սքանչելի ծովածոցին մէջ, մասնաւորապէս հաճելի է ինծի գաւառս բարձրացնելու ի պատիւ իտալական քաջամարտիկ ծովային զօրութեան, և խմելու իր ազնիւ պաշտօնին յաջողութեան։

«Իտալիոյ հողէն մեկնելէ առաջ, ուր բոլոր սիրտերը Ֆրանսայի ներկայացուցչին ըրին հիւրընկալութիւն մը, որուն յիշատակը չի կրնար եղծել ժամանակը, կ'աղաչեմ Ձեր Վեհափառութիւնը, կ'աղաչեմ արքայական ընտանիքը, իտալական կառավարութիւնը և ժողովուրդը, որպէս զի հաճին ընդունիլ իմ խորին և սրտագին երախտագիտութեանս հաւատիքը։»

Թագաւորը հետեւեալ բաժակաճառով պատասխանեց Իտալերէն լեզուով.—

«Տէ՛ր Նախագահ,

«Երբ կը պատրաստուիք մեկնիլ Իտալիայէն, հաճելի է ինծի անգամ մը եւս ըսել թէ ձեր այցելութիւնը ո՛րքան ուրախացուց իմ ժողովուրդս ինչպէս նաեւ զիս։

«Իտալիա և Ֆրանսա, իրենց շահերը կանոնաւորելով ծովուն վրայ, նոր նպաստ մը բերին Եւրոպայի խաղաղութեան։

«Ֆրանսական նաւատորմին ողջոյնը, որ փառաւոր էջեր դրոշմած է պատմութեան մէջ, անկեղծ և խորին արձագանգ մը պիտի գտնէ իտալացի նաւաստիներուն հոգիին մէջ։

«Ցանուն Իտալիոյ բանակին, իմ գաւառս կը բարձրացնեմ ի պատիւ Ֆրանսական քաջարի բանակին։»

Այս բաժակաճառէն վերջ, որուն ներկայք յուսկայս մտիկ ըրին, երաժշտախումբը նուագեց Մարսէյլեզը։

Թագաւորը, Նախագահը, Ճենովայի դուքսը, Թուրինոյի կոմսը և նախարարները ժամը 10.15ին հասան Սան Քարլօ արքայական թատրոնին օթեակին մէջ։

Թատերախաղը կը պարունակէր, Մասկաների Սրգ առ առեւր։ Պողիկեսոսի երկրորդ և երրորդ արարուածը։

Թագաւորը և Նախագահը թատրոնէն մեկնեցան Էքսկլսիօր պարերգէն վերջ, որուն մէկ մասը, որ կը ներկայացնէր Ֆրանսան և Իտալիան ձեռք ձեռքի տուած, կրկնուեցաւ անպատմելի ծափերու միջեւ։

Նուագախումբը երգեց Մարսէյլեզը և արքայական քայլերգը, մինչ հանդիսականք նոր խանդավառ ցոյց մը ըրին Մ. Լուպէի և Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին։

Նախագահը Նաբոլիի քաղաքապետին յանձնեց 20,000 Ֆր. քաղաքին աղքատներուն համար։

Նաբոլիի ամէնէն կարեւոր վաճառականներէն հարիւր հոգի ուղերձ մը ուղղեցին Հանրապետութեան Նախագահին, խնդրելու համար որ 24 ժամ աւելի մնայ Իտալիա, որպէս զի կարենայ այցելել Նաբոլիի շրջակայքը, և ժողովուրդը պատեհութիւն ունենայ իր մեկնելէն առաջ անգամ մը եւս ծափահարելու Ֆրանսայի ներկայացուցիչը։

*** Երեկոյին ուսանողները ջահազնացութեան թափոր մը կազմակերպեցին, և պալատ գացին ծափելու Թագաւորը և Լուպէ Նախագահը։ Ուստն բազմութիւններ թափորը կը ծափահարէին ճամբուն ամբողջ երկայնքը։ Գլխաւոր փողոցները չքեղապէս լուսազարդուած են։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ

Բարլսրուհէի Քաղաքապետարանին առջեւ, առաջին քաղաքապետը ողջունեց կայսերական ամուլը, և կայսեր քանի մը խօսք ուղղեց ուրախութիւն յայտնելով Ն. Վեհափառութեան առողջական վիճակին համար։ Քաղաքապետը խօսեցաւ նաեւ Մ. Արեւելքի դէպքերուն և հարաւ-արեւմտեան գերմանական Ափրիկէի վրայ։

Կայսրը չնորհակալ եղաւ իրեն եղած ընդունելութենէն։ Յայտարարեց թէ իր Միջերկրականի ուղեւորութենէն վերջ պարտք մը կը նկատէ պահ մը կենալ իր սիրելիներուն մօտ, և ցոյց տալ անոնց թէ իր առողջական վիճակը կատարելապէս գոհացուցիչ է։

«Այսօր ինծի եղած հիւրասիրութիւնը, յարեց Կայսրը, արժանաւոր չարունակութիւնն է ա՛յն ընդունելութիւններուն որոնք Իտալիոյ մէջ եղան ինծի։ Առաջին քաղաքապետը իրաւամբ ըսաւ թէ գերման ժողովուրդին գործը ծանր է։ Ցիշատակը այն մեծափառ ժամանակին, ուր գերման ժողովուրդը ի գլուխ հանեց իր միութիւնը, Վէյրթի, Վիսէնպուրկի, Սըտանի ճակատամարտներուն յիշատակը, և յիշատակը ա՛յն ցնծագին աղաղակին որով Պատէնի մեծ-դուքսը ողջունեց Գերմանիոյ ա՛ռաջին կայսրը, պիտի ամրապնդեն սա համոզումը թէ Աստուած պիտի օգնէ մեզի։

«Այս միջոցիս ռուսեւճաքոնական պատերազմին պատճառաւ յուզուած դէպքերը պէտք է մոռցնեն մեզի մեր ներքին կուսակցական առեւրութիւնները։ Կը յուսամ թէ աշխարհի ընդհանուր խաղաղութիւնը պիտի չվրդովի։ Կը յուսամ թէ մեր աչքին առջեւ Մ. Արեւելքի մէջ պարզուած դէպքերը արթնն պիտի պահեն գերման ժողովուրդին ուշադրութիւնը և պիտի ջրդեղէն անոր արիութիւնը։ Կը յուսամ թէ մենք միաբան պիտի գտնուինք երբ հարկ ըլլայ միջամտել համաշխարհիկ քաղաքականութեան մէջ։»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՐԻՒՐ ՃԱՐՈՆՑԻ ԹՂԴՈՒԱԾ

ԵԱԼՈՒԻ ՎՐԱՅ ԿՈՒԻՆԵՐ

(Վերջին թղթաբերով առնուած Եւրոպական; թերթերեն։ Դէպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ ծարունակաբար)։

ԹՈՒՐԻՈ, Ապրիլ 27.—Ինչպէս յայտնի է, Ֆրանսական Օրինագիրքը Ճարոնական Օրինագրքին ներշնչողը եղած է։ Արդ, Ֆրանսական Օրինագրքին ամբողջացման Հարիւրամեակին տօնին առթիւ, որ կատարուեցաւ Թոքիոյի Կայսերական Համալսարանին մէջ, Ֆրանսական դեսպան Մ. Առման գովեց ճարոնական կառավարութեան բռնած օրինապահ ընթացքը Պատերազմի միջոցին, և անոր ցոյց տուած յարգանքը իր թշնամիին հանդէպ։

Ճարոնական թերթերը ի վեր հանելով Ֆրանսական դեսպանին այս լուրջ յայտարարութիւնները, կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ Զինակից Տէրութիւնն անգամ ուղիղ կը գտնէ Ճարոնի ընթացքը, և կը հերքէ կարգ մը զրպարտութիւնները որոնք մէկ քանի տեղերէ կ'ուղղուին Ճարոնական Բանակին։

Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Ճարոնական թնդանօթանաւ մը ջոկատ մը զօրք ցամաք հանեց Եալուի բերանը, և մանր մունր կռիւներ տեղի ունեցան Ռուսներուն հետ աջ եզերքին վրայ Եօնկանբոյի դիմաց։ Յայտնի է թէ, այդ կողմերը Ռուսք չատ սակաւ են, մանաւանդ թէ թնդանօթ չունին։

ԹԻԷՆՃԻՆ, Ապրիլ 28.—Նոր անձրեւներու հետեւանօք, Մեծ Պարսպէն դուրս գտնուած ամբողջ գետինները անկանոն կերպով ողողուած են։ Հետեւաբար ցամաքային զօրաց չարժումները այսօր վաղը անկարելի են գրեթէ։

Տարակոյս չկայ հիմա թէ ճարոնցիներուն նպատակն է Մուքտէնի վրայ քալել Մաէրթուն լիրան կիրճին մէջէն։ Թէեւ երկիրը լեռնային է և անտառային, եւ փոխադրութեան գործողութիւնը ի հարկէ դանդաղ եւ դժուարին պիտի ըլլայ։ Բայց ամէն պարագայի մէջ այս կողմի ճամբան նուազ անանցանելի է քան հարաւային ողողեալ ճամբաները։

Բեքինի ճարոնական դեսպանը բողոքեց Քալկունի մէջ Ռուսներուն արՉառի եւ ուսեստի գնումներուն դէմ։ Զինու արտաքին գործոց նախարարը ըսա այնմ հեռագրեց Թաթար զօրավարին խնդիրը քննել։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Ապրիլ 28.—Ռուս թերթերը միշտ կը զբաղին Անգլիոյ կողմէ միջամտութեան մը կարծեցեալ բաղձանքին վրայ։ Ակէց կը մակաբերեն թէ կարելի պիտի ըլլայ (կարգադրել Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ առկախ բոլոր խնդիրները, երկուստեք գոհունակութեամբ։

Ռուս երկրախոյզ Մ. Սիպերիաքով նամակ մը հրատարակելով թերթերուն մէջ, կը նկարագրէ այն վտանգները որոնց կենայ ենթարկուիլ Պալթիկի ռուսական Նաւատորմիղը երբ Մ. Արեւելք երթայ հիւսիսային ճամբով, ինչպէս հաւանական կը նկատուի։ Ովկիանոսին վրայ ծածանող առանկոյտերը պիտի յայտնեցնեն անոր ճամբան, և թերեւս նաւատորմիղը ստոր ալ։

Կը հերքուի Ճարոնցիներուն ցամաք ելնելը Տալնիի մօտ, թէեւ դարձեալ կը յայտարարուի թէ ամէն ջանք կ'ըլլայ Բորթ Արթուրը անառիկ ընելու ցամաքային յարձակումի մը առջեւ։ Բորթ Արթուրէ կը հեռագրուի թէ յաղողակ փորձեր կ'ըլլան ընդծովեայ մարտանաւերով, բայց մանրամասնութիւն չկայ։

Ծովակալ Սքրիտլով, որ երէկ Մ. Արեւելք մեկնեցաւ, չատ քիչ ժամանակ միայն պիտի մնայ հոն, և ապա Վլատիվոստոք պիտի երթայ բերդերն ու պահակազօրքերը աչքէ անցընելու։

Վլատիվոստոքի նաւախումբին չարժումները մտահոգութեամբ կը դիտուին հոս։ Ծովակալ Սքրիտլով մտադիր է երկու նաւատորմիղները միացնել։

Պաշտօնական բան մը չըսուիր Ծովակալ Ալեքսեյի հրաժարման վրայ։ Ինք և ծովակալ Սքրիտլով համաձայն չեն։

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴՐԱՆԱՒ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱԾ

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Ապրիլ 28.—Ծովակալ Եէսէն կը հեռագրէ թէ Ապրիլ 26ի գիշերը երկու ռուսական թորփիլանաւեր ծովու վրայ հանդիպեցան ճապոնական զինուորական փոխադրանաւի մը, Քինճուի Մարու, 4000 թոնոց, բրինձով, և ուրիշ զինուորական մբերքով լեցուած, նաև 1500 թոնս հանքածուխով, և զինուած չորս Հոչքիս թնդանօթներով։

Ռուսք իրենց մարտանաւը առին 17 ճարոնցի սպայ, 20 զինուոր, 85 զինուորական բեռնակիր, և 65 նաւազ ալ անձնատուր եղան։

Մնացեալ նաւազները, որոնք ցամաք պիտի ելնէին, և առանց սպայի մնացած էին, յամառութեամբ մերժեցին անձնատուր ըլլալ, կամ ռուսական մարտանաւը երթալ։ Ակէց զատ զինեալ դիմադրութիւն եղաւ Ռուսներուն։ Վերջ ի վերջոյ Ռուսք փոխադրանաւին հետ ծովուն յատակը ղրկեցին 200 ճարոնցի նաւազները։

Կ'ըսուի թէ ծովակալ Եէսէն անթել հեռագրութեամբ հաղորդակցութեան մէջ է Վլատիվոստոքի հետ, եւ այս պատճառաւ չի վախցուիր որ Ճարոնցիք յանկարծակիի բերեն զայն օր մը։

ԿՈՒԻԻ ԵԱԼՈՒԻ ՎՐԱՑ

ԹՈՒՐԻՈ, Ապրիլ 28.—Մեր նաւատորմին հրամանատարը կը հեռագրէ թէ ճարոնական ջոկատ մը Ապրիլ 25ին Եալուի բերանը հասաւ, և երբ գեղէն վեր կ'ելնէր, թշնամիին թնդանօթաձիգները կրակ ըրին Եօնկանբոյի դիմացի եզերքէն, բայց ապարդիւն։ Ռուս հեծելազօրքը երեւցաւ գետին մէջ, հոն աղալուրի մը վրայ, բայց ետ քաշուեցաւ մեր ջոկատին կրակին առջեւէն։ Ապրիլ 26ին 100 ռուս ձիաւորներ կրակ ըրին մեր չոգեմակոյկներուն վրայ, մեր թորփիլանաւը պատասխանեց, և թշնամին բլուրի մը ետեւ փախաւ չատ մը վիրաւորներ թողլով։ Մեր կողմէն կորուստ չկայ։ Ապրիլ 26ին կէս օրէ վերջ ժամ 5ին թշնամին դարձեալ կրակ ըրաւ Անցուղանի կողմէն։ Պատասխանեցինք, և թշնամին լռեց մէկ ժամ հրացանաձգութենէ վերջ։ Մեր ջոկատը ոչ եւ է կորուստ չէ ունեցած։

ՉԻՖՈՒ, Ապրիլ 28.—Զինացի մաւունաճի մը, որ Եալուէն եկած է, կը յայտարարէ թէ ճարոնցիք գրաւեցին Քիու-Լիէնկ Զէնկը, որ ճիշդ Անթունկի հիւսիսային կողմն է, Եալու գետին Մանչուրիական կողմին վրայ։ Կը յարէ թէ մինչեւ հիմա ճարոնական մէկ գունդ միայն անցած է Եալուն (Տե՛ս հեռագիրներ։)

ճարոնական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ այլ ևս արտօնութիւն պիտի չարուի լրագրի նոր թղթակիցներուն ճարոնական բանակին ընկերանալու։ Արդէն 200 եւրոպացի և ամերիկացի թղթակիցներ կան պատերազմի դաշտերուն վրայ։

ՁԵՄՈՒԼԲՈՒԻ ՈՂՋ ՄՆԱՑՈՂՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ, Ապրիլ 28.—Վարիակի և Քորեիցի դիւցազները Ռուսիոյ հին մայրաքաղաքին մէջ պիտի ընդունուէին ա՛նպիսի խանդավառութեամբ մը որուն մասնակցէր ժողովուրդին ամէն դասակարգը։ Սակայն Մ. Արեւելքէն եկած տխուր լուրերը կարճեցնել տուին այս առթիւ կատարուելիք արարողութիւնը։ Այս առաւօտ ժամը 11ին Սէվաստոպոլէն հասան հանդիպելով գլխաւոր քաղաքները որոնցմէ ընդունեցին զանազան ուղերձներ և նուէրներ։ Մոսկուայի նաւահանգստին վրայ խրատուած էր ահագին բազմութիւն մը դիմաւորելու համար տարաբախտ մարտանաւերուն նաւազները և սպաները, 600 հոգի։ Մոսկուայի Ազնուականութիւնը ընդունելութիւն կատարեց Ազնուականներու Ժողովասրահին մէջ։ Սպաներուն մատուցուեցան երկու արծաթ թակոյկներ, Ռուսիոյ մէջ հին օրերը գործածուած թակոյկներուն նմանութեամբ։ Երկուքին վրայ արձանագրուած էին.— «Մոսկուայի Ազնուականները Վարիակի դիւցազներուն» և նոյնը՝ «Քորեիցի դիւցազներուն»։ Նաւազներուն ճաշ տրուեցաւ Քաղաքապետութեան ծախքով Սբասքի զօրանոցին մէջ։ Քաղաքապետութեան կողմէ բաշխուեցան նաեւ արծաթեայ և կիսուռնակաւոր դրուագներ երկու հրամատարներուն, սպաներուն, նաւազներուն, որոնց մէկ կողմին վրայ կար Մոսկուայի զինանշանը, և միւսին վրայ Թուականը։ Առջի ծրագիրն էր քանի մը օր չարունակ ճաշեր տալ սպաներուն և նաւազներուն՝ քաղաքին ծախքով, բայց պարագաները փոխուած ըլլալով, մարդիկը այս իրիկուն իսկ Բեթերսպուրկ մեկնեցան։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Թաւ իր Սեղանաւորական բաժնին մէջ հետեւեալը կը հրատարակէ Ռուսական Փոխառութեան մասին.—

«Ռուսական Փոխառութեան մը խնդիրը, որ խօսակցութեան նիւթ եղած է միշտ Սակարանին մէջ, քանի մը օրէ ի վեր քայլ մը իսկ առած չէ։ Այս գործողութեան պայմաններուն և պարագաներուն վրայ հրատարակուած ամէն լուրեր լրագրական թելադրութիւններ են միայն։ Մինակ հաստատի կէտը ա՛յն է թէ Ռուսական Փոխառութիւն մը հրապարակ պիտի ելնէ ի մօտոյ, և թէ Ֆրանսացի սեղանաւորները պիտի աշխատին այդ բանին։ Բայց թէ մէկ կամ երկու գործողութիւն պիտի ըլլայ, փոքր կամ մեծ մասերով պիտի ըլլայ, ասիկա յայտնի չէ, և ասոր համար է որ Ֆրանսացի սեղանաւորական ներկայացուցիչները, Մ. Հոթէնկէ և Մ. Նէօցլէն պիտի պարտաւորուին Բեթերսպուրկ մեկնիլ յառաջիկայ Շաբաթ կամ Բշ. համաձայնութեան մը գալու համար ռուս կառավարութեան հետ։»

*** Եէլեռ. ևս հետեւեալը կը գրէ այս մասին.—

Ռուսական փոխառութիւնը 800 միլիոն Ֆր. պիտի ըլլայ և գանձատոմսերու ձեւով հրապարակ պիտի ելնէ. բայց պիտի մասնակցին միայն առաջնակարգ սեղանաւորները և սեղանաւորական հաստատութիւնները։ Օտար պանքաները մերժեցին իրենց մասնակցութիւնը։

Փոխառութիւնը հետեւեալ կերպով հրապարակ պիտի ելնէ. — 250 միլիոնը Մայիս 15ի և Սեպտ.ի միջեւ, և 400 միլիոնը Նոյ.ին կամ Ցնվ.ին, որովհետեւ մինչեւ այն թուականը ռուսական զէնքերուն յաջողութիւն մը կը գուշակուի։ Առաջին փոխառութիւնը հին տարուան համար է 98% սակով։

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ԳՆՈՒԱԾ ԸՆԴՈՎԵԱՑՔ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, Ապրիլ 28. — Այսօր ճարոնական կառավարութեան ծախուեցաւ Բroքէքքր (Պուcsպան) ընդծովեան, որ ամերիկեան նաւաստի Լէյքի յատակագծին համեմատ շինուած է Պրիճբորթի (Բօննէքթիքութ) մէջ։ Այս մարտանաւը երկու ղեկ ունի սիկարի ձեւով. ունի նաեւ մասնաւոր գործիք մը որով կը մխրճուի պարանոներ կտրելու և ականներ դնելու համար։ Ընդծովեան անիւներ ալ ունի որոնցմով կրնայ ծովուն խորը ժուռ գալ։ Զինուած է երեք Հուայթհէտ թորփիլներով։ Ռուսիա ալ փափաք յայտներ է դնել այս ընդծովեան, բայց Ճարոնի առաջարկած պայմանները աւելի նպաստաւոր ըլլալով ասոր ծախուեր է։

ՉԻՖՈՒ, Ապրիլ 27.—Լիաօ գետին երկու եզերքներուն վրայ Ռուսք ամրութիւնները ամբողջացած են խոշոր դաշտային թնդանոթներով, որոնց թիւը 100ը կ'անցնի։ 14,000 զօրք ունին հոն, 20,000 Նիուչուանկի մէջ։

ԵԱԼՈՒԻՆ ԱՆՑԱԾ

Ճարոնական զօրաց ջոկատ մը Ապրիլ 26ին արշալոյսին Եալուն անցաւ Սինտակու գիւղին մօտէն։ Ռուսք կրակ ըրին բայց ետ քաշուեցան։ (Տե՛ս հեռագիրներ։)

ՄԵԿՆՈՒՄ ԾՈՎԱԿԱԼ ՍՔՐԻՏԼՈՎԻ

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Ապրիլ 27.—Երկ ծովակալ Սքրիտլով այցելեց նաւային զինուորներուն զօրանոցը։ Բանախօսութիւն մը ըրաւ։ Նիքոլա կայսրանին մէջ խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր Ծովակալին մեկնումը դիտելու։ Հոն էին Մեծ-Դուքս Ալեքսանդր Միխայլովիչ, ծովային նախարար ծովակալ Ավէլան, նաւային սպայակոյտին պետ ծովակալ Բօժէսթվէնսքի, Բեթերսպուրկի գաւառապետ զօրավար Ֆուլօն, և ուրիշ պաշտօնական անձնաւորութիւններ, և բազմաթիւ տիկիններ, որոնք եկած էին ողջերթ մաղթելու և ծաղկեփունջ նուիրելու։

Բեթերսպուրկի մետրոպոլիտին կողմէ ղրկուած Արհիմանտրիթ Գօրնէլիոս ծովակալին տուաւ Ս. Ալեքսանդր Նեվսքիի մէկ սուրբ պատկերը, և ուղերձ մը արտասանելով ըսաւ թէ Օրթոտոքս Եկեղեցիին հաւատացեալները կ'աղօթեն Աստուծոյ որ ծովակալը պաշտպանէ վտանգի դէմ և յաղթութիւն չնորհէ անոր։

Տիկին Շանց ծովակալին վրայ ջուր սրսկեց Սարովի Ս. Սերափիմի հրաշագործ աղբիւրէն։ Ս. Սերափիմ գեռ անցեալները սրբագործուեցաւ Օրթոտոքս Եկեղեցիին կողմէն, և այս ապրարդութեան ներկայ գտնուեցան Զարը, Զարուհին, Մայր Կայսրուհին։ Տիկին Շանց ծովակալ Սքրիտլովի տուաւ նաեւ զանազան նուխսներ։ Տիկին Բլաուիթին տուաւ սուրբ պատկեր մը որուն մէջ գտնուած մասունքը սերունդէ սերունդ իր ընտանիքին ձեռքը անցած էր 13րդ. դարէն սկսեալ։ Եւ տոյ նէլով ծովակալ ուրիշ պատկեր մը նուիրեց ծովակալին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԷՆ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Պելուճիստանի անգլիացի գործակատարը իր տարեկան Տեղեկագրին մէջ կը ծանուցանէ թէ Հնդկաստանէն Պարսկաստան տանող նոր ճամբան, որ Նուշքիէն և Սէիստանէն կ'անցնի, այս տարի չատ յաջող չէ գացած սովին և երաշտութեան պատճառաւ։ Հէլմանդի հովտին մէջ երեսուն տարիէ ի վեր նմանը չտեսնուած սով կը տիրէ, որմէ վարակուած են նաեւ հարաւային Խօրասան և սահմանագլխին միւս կողմը քանի մը Աֆղան գաւառակներ։ Այսու հանդերձ, կ'ըսէ գործակատարը, թղթատարը և թէ թղթատարական ծրարները, ինչպէս նաեւ ուղեւորներու կարաւանները կանոնաւորապէս երթեւեկ ըրած են, և անգլիական թղթատարը Լոնտոնէ ճամբայ հանուելով հիմա մէկ ամիսէն կըրնայ հասնիլ Սէիստան, որ մինչեւ հիմա Պարսկաստանի ամէնէն անմատչելի ճամբաներէն մին նկատուած էր։ Գործակատարը Պարսկաստանի մաքսային նոր սակագիներուն վրայ խօսելով, որոնք անցեալ տարի Փետր. 14ին գործադրութեան դրուեցան, կը յայտարարէ թէ Հնդկաստանէ ղրկուած ապրանքներուն համար այդ սակերը մեծ պատճառած են, ի շահ ռուսական վաճառականութեան, և թէ Ռուսիա հիմա ջանքեր կ'ընէ հարաւային Խօրասանի հրապարակը չահագործելու ածան ապրանքներ ղրկելով։ Մէշտի և Ասխապատի պաղարներուն մէջ անգամ ա՛յնքան ապրանք չի գտնուիր։

Դ. երեսին մէջ կարդալ Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ Հաճօբոլ խան թիւ 8 կարասիներու ծանօթ վաճառական Պ. Լէօն Թրիտմանի աղդը։

Կարդալ Դ. Երես «Իւնիոն»
Ապահովագրական Ընկերութեան աղդը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ԵՎ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՅԱՄԱՌԻ ՎՐԱՑ ԿՌԻԻ

ՃԱՊՈՆՆԵՐԸ ՄԱՆՁՈՒՐԻԱ ՄՏԱԾ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ԹՈՔԻՕ, 1 Մայիս. — Ռիւթեր կը ծանուցանէ թէ, ճապոնական Ա. բանակէն անձնապահ զօրաբաժինը և երկու զօրաբաժիններ, երէկ իրիկուն, Եալուն անցան Վիժուի մօտ։ Դիւերը Ռուսերուն ձախ կողին վրայ չրջուիկ շարժում մը ըրին և առուն կանուխ սկսան յարձակումը, որուն կը մասնակցէին գետին ձախ եղերքի բոլոր մարակոցները և թնդանօթակիրները։ Ճապոնցիներու դիրքը գերազանց է և բազմամարդ են։ Կը յուսան ցիր ուցան փախցնել Ռուսները։ Ճապոնները այսօր գրաւեցին Ֆիու-Լէնցէն դէպ Եալուի աջ եղերքին վրայ ռուսական դիրքին բանալին կը նկատեն։ Կը սպասուի որ Ռուսերը Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկ նահանջեն։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Մայիս 1.— Զօր. Քուրոքաթքին կը հեռագրէ. — Զօրավար Սասուլիչ Ապրիլ 29ին զօրախումբ մը ղրկեց՝ ետ առնելու համար Խուսան և Լիզավան գիւղերը, զորս գրաւած էին՝ Եալուի աջ կողմը (Մանչուրիա) անցնելէն ետքը։ Մեր զօրախումբը խախտեց Ճապոնցիները իրենց տեղէն, բայց 2 մեռեալ և 13 վիրաւոր ունեցաւ։ Ճապոնցիներուն կորուստն է՝ 10 սպանեալ և 26 վիրաւոր։ Մեր զօրախումբը, Սանատկոանի մօտակայ բարձունքը գրաւելէ ետք, ենթարկուեցաւ Ճապոնցիներուն բուռն մէկ թնդանօթաձգութեան։ Մեր թնդանօթներէն երկուքը կրակ տեղացուցին այն նաւակամուրջներուն վրայ զոր Ճապոնցիք կը գործածէին Եալուէն անցնելու համար, և մեր կրակին վրայ ստիպուեցան քակել զանոնք։

Ապրիլ 29ին, 1,500 Ճապոնցիք 12 թնդանօթով սկսան անցնիլ Եալուէն՝ Ամպիքէի կողմէն։ Հոնտեղի ռուս փոքր զօրախումբը ստիպուեցաւ նահանջել, չդիմանալով Ճապոնական թնդանօթներու կրակին։ Հինգ Ռուսեր վիրաւորուեցան, և ասոնց մէջ են դերգնդապետ Կուսեվ, որուն վէրքերը թեթեւ են։ Նոր զօրք ղրկեցին՝ Ճապոնցիները այն տեղէն վտարելու համար։

Զօր. Միչենքօ կը տեղեկագրէ սապէս.—Ապրիլ 29ին, Եալուի գետաբերանը բռնած Ճապոնցիք կրակ ըրին մեր զօրքերուն վրայ, առանց վնաս պատճառելու։ Ապրիլ 30ին, առտուան ժամը 10ին, Ճապոնական մարակոցներով կրակ տեղացուցին մեր Թուրան-Շէնի դիրքին վրայ. իրենց թնդանօթները սքանչելապէս ծածկած էին Եալուի ձախ (Ճապոնական) եղերքին վրայ։ Ճապոնցիք 2000է աւելի ռումբ տեղացուցին մեր վրայ։ Բայց մեր զօրքերը կը շարունակեն զօրեղապէս բռնել Թուրան-Շէնի դիրքը։ Կորուստնք մէկ դեր գնդապետ մեռեալ, և մէկ գնդապետ, մէկ դեր գնդապետ, երեք հրիւրապետ և տեղակալ մը՝ վիրաւոր։

Ապրիլ 30ին, Ճապոնցիք Նորէն անցան Եալուն Սանատկոէն, և Խուսանի մօտակայ բարձանց վրայ ամրացած մեր զօրքերուն վրայ յարձակեցան՝ անոնց ձախ կողէն դառնալ յաջողելով։ Ճապոնցիք շաւուր ըլլալով մեր զօրքերը չկրցան դիմադրել անոնց կրակին, և ստիպուեցան նահանջել Բոթիէն Թինցի գիւղը։ Մեր կորուստն է 3 մեռեալ և 20 վիրաւոր։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ. (Պաշտօնական).— «Մայիս 1ին, կէս գիշերէն 4 ժամ ետքը, ճապոնական հրետանիները բուռն կրակ մը սկսան տեղացնել Թուրան Շէնի և Բոթիէն Թինցիի ռուսական դիրքերուն վրայ։ Ճապոնցիք Ռուսերուն վրայ գերազանցութիւն ունէին թէ՛ թիւով և թէ՛ թնդանօթներով։ Ռուս զօրքերը ծանր կորուստներ կրեցին ճապոնական թնդանօթներու կրակէն, ուստի զօր. Սասուլիչ հակցաւ թէ խոհեմութիւն չէ պահպանել Թուրան Շէնի դիրքը, և նահանջի հրամանը տուաւ իր զօրքերուն։ Այս հեռագիրը ուղղուած ատեն ռուս զօրքերը կանոնաւորաբար կը ձգէին իրենց դիրքերը և ետ կ'երթային։ Իսկ Բոթիէն Թինցի կուիւը կը շարունակուէր։»

—Զօր. Քուրոքաթքին կը հեռագրէ Զարին.—Ապրիլ 28ի գիշերը հանդարտ անցաւ։ Ճապոնական ոյժերը այնքան մեծ չեն Եալուի աջ եզերքին վրայ (Մանչուրիա), որուն քերանը կը հանին ճապոնական մարտանաւեր։ Ամսոյս 28ին, կէս օրէն 2 ժամ ետքը, նշմարուեցան ճապոնական զանազան զօրագունդեր որոնք Եօնկանբոյէ Վիժու կ'երթային։ Ճապոնցիք դեռ փութկոտ գործողութեան մը չեն ձեռնարկեր։

—Եալուն անցնելու համար Ճապոնցիներուն ըրած զանազան փորձերուն վրայ, ռուս սպայակոյտին տեղեկագիրէն կ'երևի թէ, Ճապոնցիք գետէն անցած են Սանատկոանի հարաւակողմը, և թէ՝ Ճապոնցիք և թէ՛ Ռուսք մեծ կորուստներ կրած են։ Ռուսերը Միւով քիչ էին թշնամիէն, և 19 հոգի կորնչուցին։ Ճապոնցիներուն մէկ ուրիշ փորձը ետ մղեցին Ռուսերը բուռն հրացանաձգութեամբ և Ճապոնցիք ըսուիպուեցան ետ քաշուիլ Վիժուի հարաւակողմը ունեցած իրենց ցուպանեներով։ Ապրիլ 28ի գիշերը խաղաղութեամբ անցաւ։ Առտուն ռուս հետազօտիչները տեսան թէ Ճապոնցիք գերուած են Սանատկոանի դիմացի կղզին։

ԹՕՔԻՕ.—Ֆինչիու-Մարու փոխադրանաւին ընկղման վերաբերեալ պաշտօնական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ, այդ նաւին մէջ գտնուող զինուորները, սպաներուն հրամանին հնազանդելով, մերժեցին անձնատուր ըլլալ։ Ռուսերը երիս Թորպիլ արձակեցին, որոնցմէ մէկը երկու կոտոր ըրաւ նաւը։ Զինուորները հրազէնի հարուածներ փոխանակեցին Թշնամիին հետ և այս կռուին մէջ Ճապոնցի սպաներէն ու զինուորներէն չսաւորը մեռան։ 45 ենթասպայ և զինուոր, ինչպէս նաև 9 ճամբորդ յաղողեցան փախչիլ երկու մակոյկներով, և Ապրիլ 27ին հասան Սիմֆօ։ Անոնցմէ 10ը թեթեւապէս և մէկը ծանրապէս վիրաւորուած են։ Ռուսական յարձակման պահուն, Ֆինչիու-Մարուի մէջ կը գտնուէին 5 սպայ, 73 զինուոր և 2 թարգման։ Կ'երևի թէ մեռածները գերի բռնուած են։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Ծովակալ Ալեքսեվի մէկ հեռագիրը կ'ըսէ թէ «Բէթրօքավլօվսք»ի աղէտին պատճառը քննելու համար կազմուած յանձնախումբը հաստատեց որ մարտանաւը ընկղմած է թշնամիին կողմէ դրուած ականէ մը։

Ծովակալին մէկ ուրիշ հեռագիրը կ'ըսէ թէ ապրիլ 29ի գիշերը, Ուսուրիի ծոցին մէջ, Սքորբլէվսքի փարոսին մօտ, թշնամի չորս թորպիլանաւեր երեւցան, որոնք սակայն չուտով բաց ծովը ելան։ Առտուան ժամը 7.20ին լուր եկաւ Ասքոլտ կղզիէն թէ, թշնամի 10 յածանաւեր և 6 թորպիլանաւեր հարաւէն հոն կ'երթային։ Այս նաւարաժինը նախ Ուսուրիի ծովախորշը գնաց, ծովեզրի հրետանիներուն հասողութենէն հեռու, յետոյ, ժամը 10ին դէպ ի հարաւ անհերևոյթ եղաւ թանձր մառախուղի մը մէջ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՎՐԱՍՏԱՆԻ եւ Իմէրէթի թեմին առաջնորդ Գեր. Ս. արք. Սուրէնեանց, կաթողիկոսական հրամանաւ իր առաջնորդական պաշտօնէն արձակուած ըլլալով էջմիածին հրաւիրուեցաւ։ Նոյն վիճակին առաջնորդական գործերը առժամայ կերպով վարելու համար՝ Ն. Ս. Օձուբիւնը պաշտօն տուաւ Տ. Տիրայր Վրդ.ի։

Ն. Ս. ՕՇՈՒԹԻՒՆ Հայոց Հայրապետը օրհնութեան և շնորհակալութեան կոնդակ մը ղրկած է Գանձակցի Գ. Մկրտիչ Դանիէլեանի, տեղւոյն Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին շինութեան նպաստած ըլլալուն համար։

—Օրհնութեան կոնդակ ղրկուեցաւ նաև Գ. Մկրտիչ Մաքսաբեկեանի, որ Վանայ Կեդր. վարժարանին շինութեանը նպաստած էր։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՑ Նորընտիր առժամանակեայ Թաղական Խորհուրդը կազմուած է հետեւեալներէն՝ Տեարք՝ Աբրահամ Թաքուորեան ատենապետ, Ստեփան Երամեան ատենադպիր. Մ. Յակոբ Պաղտասարեան գանձապահ, Դաւիթ Բուրթճեան և Մ. Օնիկ Բաբաղեան։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ հրատարակուած մասնաւոր յայտարարութեանց համեմատ, կիրակի օր, Ազգ. Առաջնորդարանին մէջ տեղի պիտի ունենար Գաւառ. Ժողովոյ համեմատականի մնացած երկու անդամներուն ընտրութիւնը, որոնք են Տեարք Նազարէթ Հ. Ներսէսեան և Մեսրոպ Սիմոնեան։ Ասոնցմէ պիտի ընտրուի մէկ հոգի, որով ամբողջացած պիտի ըլլայ Գաւառ. Ժողովը։ Թէպէտ ասկէ առաջ գրուած էր թէ համեմատականի ընտրութիւն չպիտի կատարուի, այլ ընտրուած պիտի նկատուի Մեսրոպ էֆ. Սիմոնեանը, սակայն Ընտրողական Ժողովը թեր աւ դէմ խօսուածներէ ետք, որոշեց քուէարկութիւն կատարել։ Ցայսմի է թէ Գաւառ. Ժողովին տեղական անդամներուն ընտրութենէն անմիջապէս ետք կարգը կուգայ թեմական ներկայացուցիչներու ընտրութեան։ Սակայն Պատր. Փոխանորդ Հայրը նկատի առնելով առաջնորդական թեմերու վերջին փոփոխութիւնները, նամակով Պատրիարքարանէն տեղեկութիւն ուզած էր, գիտնալու համար թէ Ագչէհիր Իզմիրի թեմ պէտք է նկատուի թէ Դանեայի։ Պատրիարքարանը պատասխանեց այս անդամ թէ, Ագչէհիր Դանեայի թեմ պէտք է նկատել։ Այսպէս, շաբթուս, հրահանգները կը ղրկուին ամէն կողմ։

ԱՐՄԱՇԻ փոխ-վանահայր Գեր. Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան որ կիրակի օր Տօքթ. Թոփճեանի հետ ճամբայ պիտի ելլէր դէպի Արմաշ, հիւանդ ըլլալով չկրցաւ մեկնիլ։

ԱՏԱՆԱՑԻ Առաջնորդ Գեր. Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետ, որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, գոհութեամբ կը լսենք թէ ապաքինած է կատարելապէս։

Տ. ԿՈՐԻՒՆ վարդապետի Բալուի Առաջն. Փոխանորդութիւնը հաստատող կայս. Գերեթը Պատրիարքարանի յանձնուած ըլլալով, պատրաստութիւն կը տեսնայ երկու շաբաթէն մեկնելու համար։

ԱԲԳԱՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ ՄԱՀԸ. — Տփղիսէն Պատրիարքարան քաղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուսահայ ծանօթ գրագէտ Աբգար Յովհաննէսեան, որ երբեմն հրատարակած է Փորձ հանդէսը և Առաջապահ լրագիրը, մեռեր է։ Թիֆլիսը վերջերս կը վարէր Տփղիսի առեւտրական պանքային անօրէնութիւնը։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր տեղւոյն Մայր Եկեղեցիին մէջ։ Ս. Պատրիարքը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց հանգուցեալին պարագաներուն։

ԿԻՒՐԻՆԻ Ջանշօր Թաղին մէջ Թոփալեան եղբարց կողմէ աղջկանց վարժարանին յատկացուած գումարը, տեղւոյն Տ. Յեսու քհ.ի խնդրանօք, յատկացուած է մանչերու վարժարանին, նրկատելով որ 5—6 աշակերտի համար դպրոց մը բանալը չի չկրնար օգտակար ըլլալ։

— Նոյն Թաղի եկեղեցին քանի մը ամիսէ ի վեր գոցուած էր, տեղւոյն Տ. Յեսու քահանայի խնդրոյն առթիւ ծագած անհամաձայնութեան պատճառաւ։ Երէկ նամակ մը ստացանք ուրկէ կը տեղեկանանք թէ տեղւոյն երեւելիներէն մէկ քանի անձանց միջնորդութեամբ թիւրիմացութիւնները հարթուած են։ Տեղւոյն Տ. Յեսու քահանայ Վարդապետեանը, եկեղեցիին մէջ այս առթիւ քարոզ մը խօսած է ընաքան առնելով «Ուր որ մեղքը շատնայ հոն շնորհքը կը պակսի» խօսքը. յորդորած է որ ասկէ վերջ եկեղեցիին և դպրոցին շուրջը խնդիրներ չյարուցանեն, վասն զի անոնք ըսաւ, մեր էութեան հոգին ու ջիղն են և երբ ասոնք վնասուին մեր իսկութիւնը վտանգուած կ'ըլլայ։ Բարոյէն վերջ «Ողորմեսցի» մը ըսած է և ընդհ. աջհամբոյրէ մը վերջ ամէն ոք ուրախ իրենց տեղերը վերադարձած են։

ԱՌԱՋԻԿԱՑ կիրակի օր Երեւման Խաչի տօն ըլլալով, Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Մատթէոս արքեպիսկ. Յովակիմեան իր Վիճակին Տաղ գիւղի Ս. Նշան եկեղեցին երթալով պիտի պատարագէ։ Այս առթիւ, ինչպէս ամէն տարի, ուխտաւորներ կ'երթան Ս. Նշան, ուր իրենց ուխտը կը կատարեն և Խնդրակատար լեռան վրայ մատաղներ կը պատրաստեն, որոնցմէ կ'օգտուի տեղւոյն աղքատիկ եկեղեցին և հոն պաշտօնավարող Տ. Խաչատուր քահանան։

ԿԻՊՐՈՍԻ Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Պետրոս Վրդ. Սարաճեան Պատրիարքարանէն առաջնորդական վիճակ մը խնդրած է։ Տ. Պետրոս Վրդ. Երուսաղէմի երիտասարդ վարդ.ներէն մին է, որ իր պաշտօնին դիտակցութիւնն ունի։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ և Ակնայ նորընտիր Առաջն. Փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեան, անձնական տկարութեանը պատճառաւ իր հրաժարականը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր։ Կանուխ չէ։

ԻԶՄԻՐԻ Պատր. Փոխանորդ Տ. Դանիէլ Ծ. Վրդ. շաբաթ առտու շրջեկառքով Եփեսոս մեկնեցաւ, ուր կիրակի օր տեղին Ս. Յովհաննէսի գերեզմանին վրայ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց։ Թէ՛ Իզմիրէն և թէ արուարձաններէն բաւական ուխտաւորներ գացած էին այդ ուխտատեղին։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՑ Աղքատաց Խնամակալութեան այս տարուան Ս. Զատկի առթիւ բանկալի հասոյթը եղած է 1105 ղրուշ եւ 213 ղրուշ ալ գոյացած է Առաջնորդ Սրբազանին Թիման երեկոյեան ժամերգութեան չրջագայած պնակէն՝ տեղւոյն ամէն ազգի հասարակ յանցանքով բանտարկեալներուն սովորական բիլաֆի պատրաստութեան համար։

ԽԱՍԳԻՒՂ Դպրաց Դասը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Նախիջեւանի Հ. Գ. Ճէզվէճեան իր հանգուցեալ կողակցին յուշարկաւորութեան առթիւ մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է այդ նորակազմ Դպրաց Դասին։

ՀԻԻԱՆԴՈՒՈՑԻՆ դէմի կանկառնոցին ներկայ տարւոյ բերքերը ծախու հանուած էին։ Այդ բերքերուն վերջնական աճուրդը տեղի պիտի ունենայ այս հինգշաբթի (ապրիլ 22) Հիւանդանոցին Մեծ Նոր խանի գրասենեակին մէջ։ Ուստի գնորդները կը հրաւիրուին մասնակցիլ նոյն օրը վերջնական աճուրդին, միասին ունենալով պատուաւոր երաշխաւորութիւն։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

2 Մայիս 1904

Ֆրանս. 3% Français)	96	97
Ռէյժի (Tab. Turcs)	367	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	82	82
Երկաթուղի (Lots Turcs)	122	—
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	578	—
Թրանսվալ (Transvaal)	121	—

ԹԷՎԱՖԻՀԱԹ

Մամուրէթ իւլ Ազիզ վիլայէթի տախիլինէ Քեաղիթա գաղասը գայմագամլըղը՝ Ագչէ Տաղ գայմագամը Ազմի էֆէնտիյէ.

Ագչէ Տաղ գաղասը գայմագամլըղը՝ Քեաղիթա գաղասը գայմագամը Հիլմի էֆ.յէ Թէֆիվիզ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Ռուսիա տէվլէթը ֆախիմէսինին Թրապիզօն գօնսօլօսը օլուպ, պու քէրրէ Իսկէնտերիյէ գօնսօլօսլըղընա թային օլունան Մ. Զէլէնգօֆա իքինճի ռիւթպէտէն Մէհմէտ Նըշանը զիշանը ինան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՐԱԳԱՀԱՐՈՒԱԾ ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ. — Քրուբի զինարանին յանձնարարուած արագահարուած թնդանօթներուն 6 հրեանանին աւարտած էին։ Էսէն գրանուող օսմ. սպաները ներկայ եղան երկու հրեանիներուն փորձերուն, որոնք ալ աւարտած են։ Միւսներն ալ փութով պիտի չենուին։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ. — Բերայի կառավարիչ Համտի պէյի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը ոստիկանական վերակազմութեան կանոնագիր մը պատրաստած էր։ Ոստիկանութեան Նախարարութիւնը քննելէ ետք այդ ծրագիրը, Պեռական խորհուրդին ղրկեց։

ԽՏԻՎԻՆ ՄԱՑԸՐԸ. — Եգիպտոսի Խտիվին մայրը, որ ամառը Պոլիս պիտի անցնի, երէկ առտու Պոլիս ժամանեց էլ Մահրուսա զբօսանաւով։ Զբօսանաւը Պէյլիկթաշի առջեւ հանելուն դրօշազարդուեցաւ և բոլոր նաւարները «Բահիշէտիմ չօք եաշա» գոչեցին։ Յետոյ զբօսանաւը առաջացաւ դէպ ի Պէպէք, ուր բարձր. Տիկինը իջաւ իր ամառնային ապարանքը։ Տօքթ. Զամպաքօ փաշա կ'ընկերանայ անոր։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Ծովային Նախարարութիւնը մեծ հեռադիտակներ յանձնարարեց օսմ. մարտանաւերուն համար։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ.—Գրած էինք թէ, Ծովային Նախարարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է Մախսուսէի չոգենաւերը կանոնաւորաբար բանեցնելու Օսմ. նաւահանգիստներուն համար։ Մարմարա, Կարպ և Քեամիլ-Փաշա չոգենաւերը արդէն սկսած են երթեւեկել Սեւ Ծովի նաւահանգիստները։ Աֆրիկա և Քաբլաճ Սելանիկի չաբաթական գիծին յատկացուեցան. մեկնումը ուրբաթ օրերը պիտի ըլլայ։ Ուրիշ երեք չոգենաւեր ալ 15 օրը անգամ մը պիտի բանին Եաֆայի և Պոլսոյ միջեւ, հանդիպելով Իզմիր, Ատալիա, Սէլէֆքէ, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սիւրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ և Աքքա։ Ափր. Տրիպոլսոյ համար ալ 3 չաբաթը անգամ մը չոգենաւ պիտի ելլէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆԸ.— Պեռական Խորհուրդին օրէնդիր ճիւղը նոր կանոնագիր մը պատրաստեց Ղալաթիոյ Սակարանին գործառնութեանց մասին և մատոյց Մեծ-Եպարքոսութեան։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Էնդհ. քննիչ Հիլմի փաշա Սէլանիկէն Մանաստիր պիտի մեկնի, ուր 2—3 ամիս մնալէ ետք պիտի երթայ Գոսովա։

—Գնդապետ Տօքթ. Իսա պէյ, որ Բ. և Գ. զօրաբանակներուն հիւանդանոցները քննելու գացած էր, Պոլիս դարձաւ։

ԳՈՆԻԱ-ԷՐԷՑԼԻ ԳԻՒՂԸ.—Գոնիայէն կը գրեն թէ, մեծ փութով առաջ կը տարուի այս գիւղին շինութիւնը։ Անատոլուի երկաթուղիին Տնօրէն Մ. Հիւկնէն որ քննական պտոյտի մը համար գացած էր, այցելեց կայարանին մօտ շինուող պանդոկը և պտտեցաւ մինչեւ գիւղին միւս ծայրը, Քամարանի մօտ, ուր ձողերը զետեղուած են։ Մ. Հիւկնէն Շբ, օր Պոլիս դարձաւ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ մէջ առեւտրական սենեակ մը կազմուեցաւ, տեղւոյն ծանօթ վաճառականներէն։

ՊԷՐՈՒԹԻ ամերիկեան բժշկ. վարժարանին չրջանաւարտները քննելու համար Կայս. կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուեցան, Կայս. Բժշկ. վարժարանին ուսուցիչներէն զօր. Տօքթ. Զօէրոս փաշա և Տօքթ. Խուլուսի, Բայիտ և Հիքմէթ պէյերը։

ԷՆՆԻՐԻԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Էնկիւրիի նահանգին մէջ երկրագործութիւնը, շերամաբուծութիւնը և վարդի իւղի արտադրութիւնը զարգացնելու համար ծրագիր մը մատուցուեցաւ Բ. Դրան։

ՋԱՐԴՈՍԿԻՆԵՐԸ.— Նկատելով որ, հակառակ արգելքին, օտար զարդոսկիներ կը ծախուին ի վնաս ժողովուրդին, որոշուեցաւ Օսմ. Պանքային յանձնել գաւառներու մէջ զարդոսկիներու վաճառումը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲԵՐԱ. Բանկալթիի զերեզմանատան քով, Ֆէնէրբահ Միհրան աղայի սրճարանին սպասարկուներէն Սօֆիրի, նոյն տեղը աշխատող 16 ամեայ Արթաքիի դէմ անպատիւ ընթացքի մը մէջ գտնուեցաւ անցեալ գիշեր։ Ասոր վրայ Արթաքի բարկանալով ածելի մը խլեց և վիրաւորեց Սօֆիրին։ Ոստիկանութիւնը թէեւ ձերբակալեց Արթաքին, սակայն Սօֆիրի իր անպատիւ արարքը խոստովանած ըլլալով, երաշխաւորութեամբ արձակուեցաւ։ Վիրաւորը հիւանդանոցն է։

ՈՅԻՐ.—Առջի իրիկուն Պէյլերպէյիի պողոտային վրայ, Հրէից գերեզմանատան մէջ քանի մը հրեայ աղաքներ, իրենց գլուխը ունենալով Սալոմոն անուն մէկը, կը ծեծէին, Իճառիէ քնակող Առեւտրական դատարանին գործադիր անդամի օգնականներէն Պողոս էֆ.ի տղան Պ. Միհրդատը։ Նոյն պահուն հոնկէց կ'անցնէին Արամ աղա Մարուքէեան և ընկերը Բարսեղ աղա, որոնք մօտակայ տեղէ մը ծաղիկ գնելու գացած էին։ Ասոնք կ'ուզեն ազատել տղեկը, բայց Սալոմոն դաշոյնը քաշելով ձախ կողմէն կը վիրաւորէ Արամը։ Ոճրագործը կը փնտռուի։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ Դիատան Նոր հրատարակութիւնք Կարդալ Դ. Երես

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզի հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԵԱԼՈՒԻ ՀԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 2 մայիս.— Պաշտօնական. — Ճապոնցիք մեծ բազմութեամբ յարձակեցան ռուս զօրաց վրայ և զանոնք ետ քշեցին դէպի Խասամ։ Ռուսերը կարեւոր կորուստներ ունեցան։

ՎԻԵՆՆԱ.— Եալուի վրայ մեծ ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ։ 16000 Ճապոնցիք անցան Եալուն, ուր դանուող 30000 Ռուս զօրքերը նահանջեցին։

ԲԱՐԻԶ.— Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ, Բորթ Արթուրի Ռուս նաւատորմը որոշած է պաշտպանողական միջոցներով չգոնանալ։ Ընդհանուր փորձերուն յաջողութիւնը յոյսեր կը ներշնչէ թէ, պիտի կրնայ լուրջ յարձակումներու սկսիլ և խանգարել ծովակալ Թոկոյի շարժումները։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պուխարայի էմիրը մէկ միլիոն ռուպլ տուաւ Ռուս նաւատորմին համար։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՇԱՐԱԿԱՆ

Հաւատացեալներէն շատեր չեն գիտեր եկեղեցիներու մէջ երգուած Շարականներուն իմաստը։ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՇԱՐԱԿԱՆը որ Թերթիս աւագ-Խմբագիր Երուանդ Տ. Անդրէասեանի աշխատասիրութիւնն է, կուգայ այս պէտքը լրացընել։ Կը ծախուի բոլոր Հայ Դրավաճառներու քով։

ԳԻՆ 5 ԴԱՀԵԿԱՆ

ԴԱՆԲԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

Թարգմանեց

ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

Զ

ԱՂՋԿԱՆ ԵՐԱՋ

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Եթէ այս միջոցին, ոստիկան մը անցնէր, այս չորս անձերը պիտի ձերբակալէր մի միայն իրենց երեսը նայելով,—ա՛յնքան տրժգոյն, մտահոգ և սարսափահար էին։— Իրենց ետեւէն վազե՞մ արդեօք, ըսաւ Ալիէդ դէպ ի ծառուղին խոյանալու համար շարժում մը ընելով։

—Շա՞տ ուշ է, ըսաւ Վօլար։ Երկու վայրկենէ ի վեր ներսն են, և գործի սկսած են։

—Աւասիկ աղջիկը, պոռաց Հարտէլ։ Արդարեւ Էլիզա Ռընօ կը վազէր, կարմրուն և ճաճանչագեղ։

—Ի՞նչ ընելու է, ըսաւ Ալիէդ համակ դողդոջուն։

—Ոչինչ, պատասխանեց Միքօ։ Դէպ ատեն կուգայ։ Մեղքը ի՛ր վիզը։

Այս միջոցին աղջիկը ծառուղիէն կ'անցնէր թեթեւոտն և ժպտուն, բարեկամական ողջոյն մը կուտար դռնապանուհիին և սանդուղքն կ'ելնէր վազելով։—Հիմա տունին մէջ իրարանցում մը պիտի ըլլայ, ըսաւ Միքօ։ Փախչինք։ Ճիշտ ժամանակն է։

—Լա՛ւ, փախչինք, ըսաւ Ալիէդ, բայց հեռու չերթանք։ Գործին հետեւանքը գիտնալ կ'ուզեմ։

Գացին 50 քայլ անդին կեցան ծառուղիի մը մէջ ուրկէ կրնային տեսնել 91 թիւ տան մէջ անցած դարձածը։ Ամենքն ալ ծառուղիին ծայրը գացին խոհեմաբար։ Մինակ Ալիէդ բացը կեցած էր։ Քանի մը վայրկեան լռութենէ ետքը, յանկարծ զարմանքի ճիչ մը արձակեց։—Ի՞նչ կայ, հարցուց Վօլար։

—Աղջի՛կը։

—Կարելի չէ։

—Վիրաւորուա՞ծ է, հարցուց Միքօ։

—Ամենեւին։

—Ուրեմն սարսափահար է։

—Ո՛չ։ Դանբլ փողոցի ճամբան բռնեց և կը քալէ հանդարտ դէմքով, միայն քիչ մը սրտնեղած։

—Ի՞նչ կը նշանակէ ասիկա։

Նորէն լռութիւն տիրեց,—սպասումի և անձկութեան լռութիւն մը որ իբր 10 վայրկեան տեւեց։—Աւա՜սիկ, պոռաց Ալիէդ յանկարծ։

—Որո՞նք են։

—Սուիֆլար և Լրսաժ։

—Ցետո՞յ։

—Լրսաժի թեւին տակ ծրարներ կան և Սուիֆլար...։

Կանգ առաւ չնչահեղձ։

—Է՛, ինչ կայ, հարցուց Վօլար։

—Սուիֆլարի ձեռքերը վիրաւորուած են։

—Օ՜ն, ըսաւ Միքօ, կծիկը դնենք գատ գատ, որպէս զի չբռնուինք։

Է.

ԴՈՒՆԱՊԱՆԻՆ ՍԵՆԵԱԿԸ

Աւասիկ թէ ի՞նչ պատահած էր Դանբլ փողոցին մէջ։ Ընթերցողն արդէն գիտէ որ Ֆիֆի Վօլար նստած էր Դուսէն ամուսիններուն քով, որպէս զի անոնց ուշադրութիւնն ուրիշ տեղ դարձնէ Սուիֆլարի և Լրսաժի հոնկէ անցած միջոցին։ Տիկին Դուսէն կեռասօղի մը հրամցուցած էր խեղճ օրբին, և սա՝ ըմպելին, պտուղը և նոյն իսկ կուտը կուլ տալով հանդերձ՝ անոր սիրտը ողողելու վրայ էր յուզեալ ձայնով մը պատմելով իր մօր վերջին վայրկեաններն և վերջին խօսքերը, երբ երկու գողերը տեսաւ բակին դրան առջեւ։ Այն ատեն, իր յուզումն այլ ևս չկրնալ զսպել ձեւացնելով, յանկարծ գլուխը երկու ձեռքերուն մէջ առաւ և սկսաւ հեծկլտալ։

Ինչպէս նախատեսած էր, երկու ամուսինները փութացին անոր շուրջը և մինչ իրենց խնամքներն ու մխիթարութիւնները կը շռայլէին, Սուիֆլար և Լրսաժ կրցան անցնիլ և սանդուխէն ելնել առանց դիտուելու։ Այս խաղը կատարելով և իր դերն աւարտած ըլլալով, խոհեմութիւնը կը պատուիրէր Ֆիֆիի՝ հեռանալ տեսարանէն կատարուելէն առաջ որ տեղի պիտի ունենար նոյն պահուն։ Դժբախտաբար Ֆիֆի ժամացոյց չունէր և հոն, Մ. Դուսէնի լուսանկարին վերեւ, կախուած էր արծաթեայ ժամացոյց մը, որ չէր բաներ։ Կեցաւ և ընդունեց Տիկին Դուսէնի հրամցուցած ըմպելին։ Տիկինը խորապէս յուզուած էր անոր որդիական առաքինութիւններէն։ Գաւաթը չրթներուն կը տանէր, ակնարկը սեւեռած արծաթեայ ժամացոյցին վրայ, երբ Էլիզա Ռընոյի թարմ ձայնը սա բառերն արտասանեց.—Բարեւ, Տիկին Դուսէն։

Ֆիֆի յանկարծ ետին դարձաւ և բոլոր մարմնովը ցնցուեցաւ։ Աղջկան ձայնը ճանչցած էր։—Է՛, ինչ ունիք, ինչ եղաք, ըսաւ Տիկին Դուսէն։ Խմեցէք, շատ աղէկ է ձեր յուզումն անցընելու համար։

—Շնորհակալ եմ, պատասխանեց Ֆիֆի գաւաթը սեղանին վրայ դնելով, առանց բերանը տանելու։ Շատ աղէկ եմ։

—Բայց իրաւ, ճեղճերակ կտրեր է։ Խեղճ քերոբէ, պոռաց Տիկին Դուսէն բոլորովին յուզուած։

(Շարունակելի)

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԹՈՐԹՕՆԸ 63

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ԳԻԵՊՈՒՐ — Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՆԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՅՐԲԷՆ ԱՂՋԻԿՍԷ

— Հոս են եղեր դեռ, ըսաւ ինքն իրեն գոհունակ երեւոյթով մը, վախցայ որ ցրուած կ'ըլլան։

Եւ, իսկոյն դռնակին մօտենալով, մասնաւոր ձեւով մը զարկաւ։

Դուռը անմիջապէս բացուեցաւ և ծերունի չարագործը մտաւ գաղտնաւոր զաղտաբեսիլ նկուղ մը որ լուսաւորուած էր քարաչէն կամարէն կախուած խոյոր կանթեղով մը։ Նկուղին մէջտեղը կ'երեւէր կլոր սեղան մը։ Որուն բոլորտիքը շարուած էին չորս անձեր, երեքը էրիկմարդ և մէկը կնիկ։ Անկիւններէն մէկն ալ կը տեսնուէր փայտէ շինուած խեղճուկ մահճակալ մը, որուն վրայ նետուած էին հին ու պատռուտած բարձեր, երկու վերմակ և դէզ մը ալ ժամաթոյր յարդ, ինչ որ ցոյց կուտար թէ շատ հեղ մէկը կամ մէկ քանիներ կը պառկէին հոն։

Պատերուն վրայ հաստատուած էին սեւցած տախտակներ, որոնց վրայի խոշոր գամերէն կախուած էին զանազան տեսակ առարկաներ, արժէքաւոր կամ անարժէք, որոնց երեւոյթը կը մատնէր անմիջապէս թէ գողերու ընկերութեան մը թաքստոցն էր այդ տեղը։

Նկուղին բնակիչները կը ճաչէին, երբ Ռամոնս ներս մտաւ հանդիսաւոր կերպարանքով մը։

— Օ՜։՝։՝, բարի՛ եկար, բարի՛ եկար, քրթմնջեց սեղանակիցներէն մէկը կերակուրը ծամծմելով բերանին մէջ, աս ո՞ր հովը փչեց նայինքդ։ Ոնքերուդ չո՞ւր լեցնենք, ինչ ընենք։

— Աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ բերանս լեցնէք, ըսաւ Ռամոնս ծաղրածու հեգնութեամբ մը, որովհետեւ մինչեւ որ հոս եկայ, լեզուս չոր չոր կարեցաւ նոր։՝։՝։՝։

— Արդէն ե՞րբ թաց մնացած է որ, ընդմիջեց ուրիշ մը աթոռ մը երկնցնելով ծերուկին, տակառները կը լենան և քու փորդ չի՛ լենար։

— Ինչ ընեմ, գառնո՛ւկս, յարեց չարագործը փաղաքուշ ձայնով մը, աս տարիքէս ետքը անիկա է միայն իմ մխիթարութիւնս։

— Այս գիշեր աղուոր կողոպուտ մը ըրած կ'երեւաս, ըսաւ խումբին պետը, որ ոսկորի մը վրայէն միսերը կը փրցնէր վայրագօրէն։ Այո՛, սովորականէն շատ աւելի զուարթ կը տեսնեմ քեզ այս գիշեր։

Ծերուկը ուսերը վերցուց հպարտութեամբ, և լուրջ դէմքով մը։

— Այս գիշերուան կողոպուտս իրա՛ւ աղուոր էր, ըսաւ շրթունքը լզելով։ Դժբախտաբար ասանկ համով պատառներ ամէն ատեն չեն պատահիր։

Այս յայտարարութիւնը մեծ ոգեւորութիւն առաջ բերաւ նկուղի բնակիչներուն մէջ, որոնք իրենց աչքերը Ռամոնսի վրայ կեդրոնացուցին իսկոյն, պատառաքաղները մէկդի ձգելով և արմուկները սեղանին կրթնցուցած։

— Տակաւին սպասե՞նք, պոռաց խումբին պետը որտնեղութեամբ, ըսելիքդ չուտ ըսէ, լմնցուր։ Հոգի մի՛ հաներ։

— Կեցիք որ պատմեմ, ձայնեց ծերուկը կեղծ բարկութեամբ մը, առաջով ծերուկին, տակառները կը լենան և քու փորդ չի՛ լենար։

— Ինչ ընեմ, գառնո՛ւկս, յարեց չարագործը փաղաքուշ ձայնով մը, աս տարիքէս ետքը անիկա է միայն իմ մխիթարութիւնս։

— Այս գիշեր աղուոր կողոպուտ մը ըրած կ'երեւաս, ըսաւ խումբին պետը, որ ոսկորի մը վրայէն միսերը կը փրցնէր վայրագօրէն։ Այո՛, սովորականէն շատ աւելի զուարթ կը տեսնեմ քեզ այս գիշեր։

Ծերուկը ուսերը վերցուց հպարտութեամբ, և լուրջ դէմքով մը։

— Այս գիշերուան կողոպուտս իրա՛ւ աղուոր էր, ըսաւ շրթունքը լզելով։ Դժբախտաբար ասանկ համով պատառներ ամէն ատեն չեն պատահիր։

Այս յայտարարութիւնը մեծ ոգեւորութիւն առաջ բերաւ նկուղի բնակիչներուն մէջ, որոնք իրենց աչքերը Ռամոնսի վրայ կեդրոնացուցին իսկոյն, պատառաքաղները մէկդի ձգելով և արմուկները սեղանին կրթնցուցած։

— Տակաւին սպասե՞նք, պոռաց խումբին պետը որտնեղութեամբ, ըսելիքդ չուտ ըսէ, լմնցուր։ Հոգի մի՛ հաներ։

— Կեցիք որ պատմեմ, ձայնեց ծերուկը կեղծ բարկութեամբ մը, առաջով պարելու պատճառ մը չկայ կարծեմ։ Ահա՛ խնդիրը։ Երկու հոգիի կողմէ առաջարկ եղաւ ինծի աղատ անցագիր տալ մէկու մը, որ անդիի աշխարհք չուելու փափաք ունի եղեր։

— Հասկցա՛յ, ըսաւ Ռամոնսի խօսակիցը նուրբ երգիծանքով մը, վերաբուժական գործողութիւն մը անհրաժեշտ նկատուեր է։

— Ըստ իս, աւելի յարմար է պաղ ջուրի լոգանքը, վրայ բերաւ Ռամոնս միշտ զուարթութիւնը անփոփոխ պահելով։

— Ա՛դ աւելի փրկարար է, ընդմիջեցին միւսները քմծիծաղով մը, մանաւանդ որ բժիշկները մեծ կարեւորութիւն կուտան հիմա պաղ ջուրի լոգանքին։

— Կատակը մէկդի՛, շեշտեց Ռամոնս լրջութեամբ, այս գործը ես միայնակս չեմ կրնար գլուխս հանել, ձեր գործակցութեան պէտք ունիմ անպատճառ։

— Բայց ի՞նչ կը վճարեն կոր, գոչեց աւազակապետը Ռամոնսի մօտենալով։

— Բա՞ն հատ կարմիր, ըսաւ ծերուկը ամէն մէկ բառին քով կենալով։

— Շա՞տ պզտիկ բան, առարկեցին ամէնքը միաբերան։

— Պզտիկ ըլլալուն մի՛ նայիք, յարեց Ռամոնս ապահովիչ ձայնով մը, գործէն գործ կ'ելլէ։ Ես մէկ քարով երկու թռչուն զարկի արդէն։

— Երկու թռչո՞ւն։՝։՝։՝։ Աստուծոյ սիրուն, մենք ալ տեսնենք սա՛ թռչուններդ, գոչեցին բոլոր ներկաները բարձրաձայն։

— Այսինքն, երբ ես այդ գործին պարագաներովը կը զբաղէի, շարունակեց ըսել Ռամոնս, յանկարծ տեղեկութիւն տուին ինծի թէ մեր մորթելիք աքլորը Լիլ փողոցին մէջ հաւ մը գտեր է, զոր խուել կը ջանայ փառաւորապէս։

— Այդ ըսած հաւդ մինա՞կ է հաւնոցին մէջ։

— Ո՛չ, հետը ուրիշ հնդկահաւ մըն ալ կայ, որ բարեբախտաբար հաւկուր է։

— Հաւկո՞ւր, աղաղակեցին միւսները սուր քրքիչով մը, այսինքն աչքերը չեն տեսներ, անանկ չէ՞։

— Այո՛։ Ու գործին ուշագրաւ կէտը սա՛ է որ այդ հնդկահաւը իր ածած հաւկիթները իր քովը կը պահէ եղեր, և չուզեր եղեր որ ձեռքէ հանուին ատոնք։

— Ըսել է որ շատ ստակ ունի եղեր։

— Խիստ շատ։

— Բայց ի՞նչպէս իմացար դուն այս բաները, հարցուց աւազակապետը։

— Ինչերնո՞ւդ պէտք, ըսաւ ծերուկը խորհրդաւոր ձեւով մը, ես ամէն ծակ կը մտնեմ կ'ելլեմ և ամէն ծակէ մէյ մէկ բան կը հանեմ դուրս։

— Դեռ այդ ճարտարութիւնդ չի՛ կրցիր ապացուցանել, ըսաւ Ռամոնսի խօսակիցը կատակաբանելով։ Ի՛նչ և իցէ։ Պէտք է որ նախ գնութիւն մը կատարենք այդ տունին մէջ, որպէս զի ապահով կերպով կարենանք գործել։

— Բայց եթէ տունը չյաջողիք մտնել, ըսաւ Ռամոնս տարակուսական շեշտով մը։

— Ցանդգնութիւնը ողջ ըլլայ, գոչեցին միւսները։ Մինչեւ հիմակ ո՞ր տեղը ուզեցինք մտնել և չի յաջողեցանք։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹ. ԹԻՒՐԱՊ

Ամրան եղանակին առթիւ ըստ առաջնոյն հիւանդ կ'ընդունի,

Երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 4էն 9 (Ը. Թ.), Բիրա, Մեծ Բարմագ-Դարու, Միսք փողոց թիւ 6.

Իսկ միւս օրերն ալ Մեծ Կղզի, իր բնակարանը դիմող բոլոր հիւանդները։

24—1

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏԱՆ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Պոլիս, Զազմագնըլար Եօղուշու թիւ 64

ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

Դպրոցի Գիրքը՝ (Մանկապարտէզի համար)։ Ա. մաս։— ԱԳԲԲԵՆԱՐԱՆ ու պարզ նախադասութիւններ։ Այբ-բէնի ուսուցման դժուարութիւնը հարթուած է՝ մանկավարժական հասկնալի հրահանգներով, բան մը՝ որ ցարդ գոյութիւն չունէր։ Տղաքը զբօսցնող նո՛ր ու գեղեցիկ պատկերներ՝ տպագրուած ընտիր թղթի վրայ։ էջ 32, գին 20 փր. 100ը 25 և 50ը 15 ղրշ.։

Բ. ՄԱՍ։— Դիւրահասկնալի ընտիր ընթերցումներ, զարդարուած հետաքրքրական, գեղեցիկ ու նո՛ր պատկերներով, որուն ընդարձակ յառաջաբանին մէջ որոշ ու մանրամասն բացատրուած է Այբ-բէնը սորվեցնելու ամենադիւրին եղանակը։ էջ 63։ գին 2 ղրշ. 100ը 100 և 50ը 62½ ղրուշ։

Նոյնը՝ երկու մասը մէկտեղ կազմուած, գին 100 փր. և 100 հատը՝ 125 ղրշ. փոխադրման ծախքը գնողին վրայ։ Անխիտ ամէն դպրոցի մէյմէկ օրինակ ձրի կը ղրկուի, փոխարէն 30 փարա փոստի ծախքի։

Արդէն հրատարակուած են՝ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ (Տարր. Ընթացք) ԴՊՐՈՑԻ ԳԻՐՔԸ.

Նախա. տարի պակեր. էջ 128 Գին 3 ղրշ.
Ա. » » » 128 » 4 »
Բ. » » » 156 » 4 »

Իսկ չորրորդ մասը (Մինչին Ա. Տարի) աւելի ընդարձակ ու շահեկան պարունակութեամբ. մանրոյ տակ է։

Ցանձնարարութիւնները պէտք է ղրկել ուղղակի յօրինողին հասցէով՝ առանց միջնորդի, թէ՛ մեծագոյն զեղչը առնելու և թէ՛ խաբեբայութեանց զոհ չըլլալու համար։

Վ. Ց. Ցակոբեան ԱՆԴՆ-ՀԱՑ. բառգիրքը կը գտնուի միմիայն ա՛ս գրատունը. գին 85 ղրշ. փոստի ծախքով. ինչպէս նաև Ե. Տէմիրճիպաշեանի յօրինած Հայ-Դաղ. բառգիրքը, որ իր վերջը յատուկ անուններու կարեւոր բառգրքուկ մը կը պարունակէ. գին 15 դահ.։ Զեղչ գոհացուցիչ։

Ամէն վճարում Պոլսոյ մէջ եւ կանխիկ է

9—25

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամօճսօ խան։

Պոլսոյ Գործակալութիւն.— Գաթրրոը օղու բասմաճին դիմաց Աշիր էֆ. Քիւրիւլճանէ փողոց։

Պոլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։

Տէր եւ Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Տ. ԳԱՌԱՍԷՐԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՎԿԱՅԵՑԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԲԷՐԱ, ՍՈՒԹԷՐԱԶԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 4

(ԹՈԳԱՏԼԵԱՆ ՍՐՃԱՐԱՆԻ ԴԻՄԱՑԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ)

ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ 3 (Ը. Ե.)

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ

Վկայուած Բարիզի Բժշկ. Կանառէն

ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ — ՍԱՆԿԱԲԱՐՁ

Մասնագէտ թոքային, սառամոքսային, լեարդի, աղիքի հիւանդութեանց, ինչպէս նաև գաղղիական և ջղայինախտերու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտեան մինչեւ կէս օր՝ Սիրքէճի «Թուրքիա» դեղարանը, և կէս օրէ ետք, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ Բերա, թիւ 1, Քիւչիւք-Բարմաք-Դարու փողոց։

ԱՐՍԼԱՆԼԸ ՄԱՂԱՁԱ

Սուլթան Համամընցա Հանօբուլ խանընցա 8 Նուամբրօլը պէօյիւք մէֆրուլաթ մաղազատա պու տէֆա Էվրոբատան ճէլպ իմտիխիմ հէր տիւրլիւ մօպիլեալարը ղայէթ էհվէն ֆիյաթ իլէ ֆիրուխթ իմտիեիմտէն, պունլարտան մասատա Ամէրիքան գոնսոլ, այնա վէ օրթա մասալարը, եալորզլը պէօյիւք այնալար, եալորզլը վէ ճէվիզլի ժարտէնիէլէր, եալորզլը վէ ճէվիզլի քօնսօլար, բիրինճ վէ տէմիր քարեօլալար, թէլլէն եաթագլար, հէզարէն սանտալիէլէր վէ թասամ օճֆրալարընա մախսուս Էվրոբա սանտալիէլէրի, վէ պահճէ սանտալիէլէրի, վէ էթաժէրլէր, էնվաի տիւրլիւ սիկարա իսկէմլէէրի, այնալը էավապ տօլապլարը, ճէվիզլի, զէյթուն վէ պէյաղ աճուր քարեօլալար վէ լավամանօլար, լաքէ վէ եալորզլը օտա թագըմլարը, սէտֆիի քարեօլա վէ օտա թագըմլարը վէ դալրի հիմ. հէր նէ սըքարրը օլունուրսա կէրէք Էվրոբատան կէթիրթմէք վէ կէրէք Սթամպօլտա քէնտի ֆապրիքատա զայէթ տըգգաթ իլէ եաթըրմագ իւզրէ հազըրըմ։ Մաղազամըն տէրօլարը Մահմուտ Բաչատա Ռիւրքճի խանընտա օլուպ քօրնիչ վէյէրչիվէ չըպտալարը, գալըն վէ ինճէ սանտրգանալարը դայէթ էհվէն ֆիյաթլա ֆիրուխթ իմտիկիմի միհէրէմմիւշթէրիւէրիմ իլան, վէ պիր տէֆա մաղազամա թէյրիֆլէրինէ ինթիզար էյլէրիմ։

5—36 ԼԷՕՆ ՖՐԻՏՄԱՆ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պահչէ Դարու, Պիճ Պիր Զհօբեի դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Մկիւտար, Ի. հատիւէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Դարու, Պին-Պիր-Զէչիտին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

Լ'ԻՆԴԻՈՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԵՎ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱԸ

1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԴՐԼԸԼՄԸՇ

Մէրքեզի իսարեսի — Բարիզտէ, Վանճօսմ մէյսանընցա 9 ճիւմրօլը տայիրէի խուսուսիէրինճէ

ՀԱՐԻՒ ՇԻՒՊԷՍԻ

Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 120,000,000 ֆր.
1902ին մագպուզաթը 24,000,000 »
Էօմէնէն զիյան 274,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գրմէթի 21½ միլիառ

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄԻՒՐ ՇԻՒՊԷՍԻ

Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,000,000 ֆր.
1902 մագպուզաթը 12,000,000 »
Էօմէնէն զիյան 129,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒՇԻՐԲԷԹ կաեէթ միւսաթ չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր էՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միւխթէլիֆ սուրէթատ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլարլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԲԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տըր. Թիւրքիա վէ մէմալիքը Շարգիյէ իչիւն մինտիրիչիքը ումումիյէ — Սթամպօլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթրրճը Օղլու Բասաժը

Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ

Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐՈՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթատա արուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ մէմալիքը Մարուսէէին հէր Թարաֆընտա տախի խուսուսի ածանալարը վար տըր։

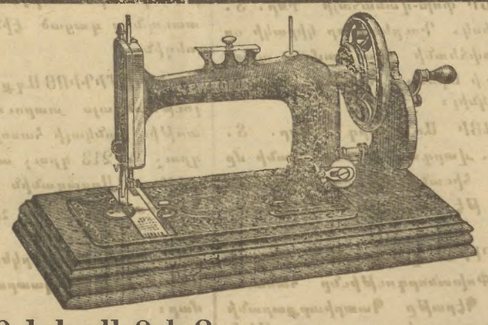

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

ՆԻԻ-ՀՕՄ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

Պատիւ ունինք արգոյ հասարակութեան ծանուցանելու թէ, այս անգամ անանկացեալ Մ. Սալվաթօր Ամօտէօի բոլոր կարի մեքենաները՝ իրենց վերաբերեալ երկրորդական գործիքներովը մէկտեղ, նաև ապահիկները Անգլ. հիւպատոսարանի միջոցաւ գնեցինք։

Ամէն կարելի եղած միջոցներ ի գործ պիտի դնեմք սոյն գործը յառաջացնելու և այս նպատակաւ քիչ օրուան մէջ մեզ պիտի հասնին սոյն աշխարհահռչակ գործարանէն մեծ քանակութեամբ կարի մեքենաներէն։

Այս առթիւ կը հրաւիրեմք Պատ. հասարակութիւնը, որպէս զի գան ու օգտուին մեր մթերանոցներուն մէջ պատրաստ գտնուած կարի մեքենաներէն ու երկրորդական գործիքներէն, զորս անհաւատալի կերպիւ ածան գիներով պիտի ծախեմք։

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆԵՐՈՒ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ — ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

Կեդրոնատեղիք.—ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ ԳԱԲՈՒ, ԹԱՇ ԽԱՆ, ԹԻՒ 36, 37, 38 և 56

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ

Այն ամէն փափկաճաշակ և շ՛ սիկիներները և օրիորդները, որոնք կը փափաքին ճաշակի յարմար և վերջին ոճրաձեւութիւններուն համաձայն կանթիւրներ, պոռտ, տանթէլ, ժապաւ սեղմիրան, հովանոց, գուլպայ և առաջնակարգ ֆապրիքներու հոտեղէններ և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթեր գտնել, ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, պէտք է դիմեն՝

Մեծ Շուկայ, Դալիսմճըլար, թիւ 56

ԿԻՒԼԻՍԹԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Լ. ՔՕՆՖԻԱՆՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1844ԻՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. դրամագլուխ	56,000,000	Ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս	101,720,000	»

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. Դրամագլուխ	36,000,000	Ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս	25,000,000	»
Ապահովագրուած գումար	321,000,000	»

Ընդհանուր ծովային ապահովագրութիւն հիմնեալ 1818ին

ԼԱ ՔՕՆՖԻԱՆՍ, կը գտնուի Ֆրանսայի կառավարութեան և չորս պետական ժողովներու քննիչներու տակ։

Այս վաղեմի ընկերութիւնը գրեթէ հինգէն մեծ վարկը կը վայելէ ամէն կողմ, որուն գործառնութեանց և վստահելիութեան վրայ գաղափար մը առնլուն համար հոս թուենք մէկ քանին այն հոդուածներէն մեծ հաստատութիւններէն, որոնք ապահովագրուած են ԼԱ ՔՕՆՖԻԱՆՍի։

Ֆրանսայի նահանգներու և գաւառներու կարգ մը պաշտօնատուններէն զատ, Բարիզի՝ Օբէրա, Վոտվիլ, Նուվօթէ, Ամպիկիւ, Ֆոլի-տրամաթիք և ուրիշ բազմաթիւ թատրոններ։

Պոն Մարշէ, Լուվրի վաճառատունները, Բիկմալիոնը, Բրէնթանի, Պէլժառանինէի, Օթէլ տը Վիլի և Սամարիթէնի մեծ վաճառանոցները։

Պանք տը Ֆրանսի մասնաճիւղները, Բրէտի Ֆոնսիէն, Բրէտի Լիոնէն, Ֆրանս. մեսաներու, քիմիական արտադրութեանց ընկերութիւնները, Ֆրանսայի կեդր. Դեղարանը, Լուսաւորի հանքերը, կենդանաբանական պարտէզը էն։

* * *

Այս պերճախօս թուումներէն ետք, ա՛լ աւելորդ է խօսիլ այս ընկերութեան վրայ, որ, ինչպէս ըսինք, ամենամեծ վարկ մը կը վայելէ ամէն կողմ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ԲՈԼՏՍԻ ԼԻՈՆԷՆ

ԼԱ ՔՕՆՖԻԱՆՍԻ Պոլսոյ կողմի գործակալութիւն

Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Պէյիւք Եըլտըզ խան, թիւ 14,

ԳԱՌՆԻԿ ԱՃԱՌԵԱՆ

Որ միանգամայն Պոլսոյ կողմի գործակալն է COMPAGNIE D'ASSURANCE GÉNERAL MARITIME (Ընդհ. ծովային ապահովագրական) Ընկերութեան։ Մանրամասն ամէն տեղեկութիւն հանուելիք կը տրուի բոլոր դիմողներուն։

ՈՒԷՍԹԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՑԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՍՆ

1851Տէ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆՍԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՆԸ

Թագմին օլունան գիյանլարը մէճմուի	ինկ. լիր	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բեհմիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սերմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին մինիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Սուլթան Համամ, Դաթրրճը օղլու Խան Ն՝ 43։

Թարլալարտա իչկիւզար վէ միւթէպէր ճէնթէլէր արանըլմագտա աբր ԻՆԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մամարուճ Ֆրանսը վէ Աման գումանլարը սերմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլառաղը հաղաք Ռէսթորանլար 125 % տիր։ Իլթէ պու հագիգաթ Ռէսթորան բագիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իթմէրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ աբր։

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1900

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ՏԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Բարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կանառին բրօֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական կանառէն Բրօֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրկի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս. Է. ՆՕՌԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,

ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

ՔՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ